

19. Huoltotoimi

Huoltolautakunnan kertomus¹⁾ Helsingin kaupungin yhteiskunnallisen huollon hallinnosta v. 1950 oli seuraava:

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Kertomusvuoden merkittävin tapahtuma huoltolautakunnan toimialalla oli kunnalliskodin uuden vanhainkodin rakennustöiden aloittamistilaisuus marraskuun 13 p:nä. Laitoshoidon kehittämisen alalta on vielä huomattava Tervalammen työlaitoksen uuden hoidokkirakennuksen piirustusten valmistuminen. Muun huoltotoimen alalta mainittakoon, että huoltolautakunnan tehtäviin lisättiin kertomusvuoden alusta lukien velvollisuus antaa lausuntoja oppikoululaisten koulunkäynnin avustamisesta annetun lain mukaisissa anomustapauksissa. Niinikään on syytä todeta, että kun siirtoväkeen kuuluvat henkilöt siirtoväen huollon uudelleenjärjestelyn johdosta ovat kertomusvuoden alusta tulleet yleisten huoltolakien mukaan annettavan huollon alaisiksi, on tästä aiheutunut varsinkin huollon korvausasioiden teknillisessä hoitamisessa eräitä muutoksia.

Yleisistä huoltolautakunnan toimialaan liittyvistä kertomusvuonna annetuista lain-säännöksistä olivat tärkeimpiä mm. tammikuun 20 p:nä annettu laki sosiaalihuollon hallinnosta ja maaliskuun 17 p:nä annettu vastaava asetus, huhtikuun 21 p:nä annettu asetus lapsilisälain täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta, kesäkuun 2 p:nä annettu laki kunnallisista kodinhoitajista ja samana päivänä annettu vastaava asetus, joulukuun 15 p:nä annettu laki siirtoväen huollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta, joulukuun 29 p:nä annettu laki sosiaalihuollon hallinnosta annetun lain muuttamisesta sekä joulukuun 29 p:nä annettu laki alkoholistilain väliaikaisesta muuttamisesta. Näiden lisäksi on mainittava valtioneuvoston päätökset kodinperustamislainan enimmäismäärästä, sokeainavustuslain toimeenpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, lapsilisän määrän korottamisesta, yleisen alkoholistihuoltolan hoitomaksuista sekä irtolaisten työlaitoshoidon päiväkustannusten määrästä. Sosiaalihuoltoon yleensä koskevista, huoltolautakunnan toimintaan välillisesti vaikuttavista säännöksistä olivat huomattavimmat sterilisointilaki ja sterilisointiasetus, laki kansaneläkelain muuttamisesta, laki tapaturmavakuutuslain muuttamisesta, laki sotilasvammalain muuttamisesta, asetus valtion siviilisairaaloiissa suoritettavista maksuista, asetus henkikirjoituksesta, laki kansaneläkelain mukaisen lisäeläkkeen väliaikaisesta korottamisesta annetun lain muuttamisesta sekä valtioneuvoston päätökset kasvataneuvoloille myönnettävästä valtionavusta, perhelisälain toimeenpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, vähävaraisille äideille järjestetyn kesävirikistyksen valtionavusta, tulojen enimmäismäärästä perheenasuntoavustuksia myönnettäessä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, kalliinajanlaisen maksamisesta tapaturmakorvauksiin annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, invalidirahasta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, kuntien ryhmityksestä lisäeläkeosuuden maksamiseksi kansaneläkelaitokselle annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta sekä työttömyys-ohjeista ja niinikään sisäasiainministeriön päätös tuberkuloosihoitolaitosten päivämaksuista.

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:sta 1951.

Yhteiskunnallisen huollon kaupunkikunnalle aiheuttama taloudellinen rasitus osoitti narkkamääräisesti melkoista nousua edellisestä vuodesta, mikä nousu aiheutui pääasiassa palkkojen korotuksista sekä hintojen noususta ja siitä seuranneista hoitomaksujen korotuksista. Köyhäinhoidon avunsaajien lukumäärä aleni hieman ja oli välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaisluku 9 475, mikä merkitsi 307 henkilön eli 3.1 %:n vähentystä edelliseen vuoteen verraten. Sanotusta kokonaislukumäärästä oli varsinaisten avunsaajien luku vähentynyt 0.6 % ja tilapäistä avustusta, alle 2 500 mk:n suuruisia kotiaavustusta, saaneiden lukumäärä vastaavasti 23.1 %.

Viimeisen kymmenen vuoden ajalta ovat välittömästi avustettujen henkilöiden vuotuiset lukumäärät sekä heidän prosentuaalinen osuutensa kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä väestöstä seuraavat:

Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta	Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta
1941	14 424	4.5	1946	8 106	2.2
1942	9 554	2.9	1947	8 385	2.2
1943	7 672	2.3	1948	8 326	2.2
1944	6 768	2.0	1949	9 782	2.4
1945	7 049	2.1	1950	9 475	2.5

Huoltolautakunnan työtuivissa huoltoperiaatteen pohjalla työskennelleiden työntekijäin määrä ja heidän yhteenlaskettujen työpäiviensä summa oli jatkuvasti varsin alhainen. Sen sijaan juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta annetun lain mukaisten toimenpiteiden kohteeksi joutuneiden luku nousi 36 % edellisestä vuodesta, samoin alkoholistihuollossa olleiden luku hieman, kun sitä vastoin irtolaishuollossa olleiden määrä aleni jonkin verran.

Huoltotoimen kustannuksista mainittakoon, että bruttomenot nousivat edellisestä vuodesta n. 110.1 milj. mk tehden kertomusvuonna 520 352 486 mk.

A. Huoltalautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano, kokoukset, kirjeenvaihto

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 12 jäsentä ja 12 lisäjäsentä; varajäseniä oli vastaava määrä ja varalisjäseniä 11. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava:

Jäsenet:

Järjestösihteeri V. I. Porkkala
 Insinööri K. F. Kreander
 Leikkaaja L. A. Heinonen ¹⁾
 Osastosihteeri E. I. Sahlan
 Rovasti F. E. Lilja
 Filosofian maisteri J. J. Saukkonen
 Ylihoitajatar M. I. Boman
 Tullipäällysmies S. E. Lindroos
 Toimitsija I. E. Mattila
 Toimitsija A. K. Seme
 Rouva E. K. Nieminen
 Pankinjohtaja V. Sipi

Lisäjäsenet:

Siivooja A. J. Syrjälähti
 Autonamentaja O. Lundén
 Teologian tohtori V. A. Päivänsalo

Varajäsenet:

Kirjanpitäjä S. Mäntykoski
 Liittosihteeri H. Bjurström
 Autonamentaja E. V. Nurminen
 Toiminnanjohtaja I. M. Turunen
 Ekonomi S. R. M. Visapää
 Toimitusjohtaja S. M. Saarinen
 Rouva A.-M. Palmgren
 Insinööri B. V. Oljelund
 Sorvaaja L. Santanen
 Huoltotarkastaja H. Laitila
 Rouva S. L. Saveri
 Filosofian maisteri A. E. Linko

Varalisjäsenet:

Kappaampelija L. Pyykkö
 Rouva V. Pessi
 Verotusvirkailija A. V. Maattola

¹⁾ Jäsen L. Heinonen kuoli marraskuun 6 p:nä 1950.

Lisäjäsenet

Teknikko K. Heinonen ¹⁾
 Tarkastaja M. H. Björklund
 Rehtori H. A. Blomqvist
 Pastori O. F. Fernström
 Rouva A. A. Appelberg
 Vahtimestari E. F. Hintikainen
 Rouva E. D. Niklander
 Hissinasentaja K. A. Antinkoski
 Toimistosihtööri M. Tamminen

Varalisäjäsenet

Huoltojohtaja R. Orava
 Johtajatar T. V. Särkijärvi
 Rouva L. M. A. Sjöblom
 Sairaanhoitajatar V. H. Stenius
 Kansakoulunjohtaja K. Saltzman
 Konttoristi E. Lankinen
 Vaatturi G. H. Nyman
 Filosofian maisteri S. O. Suominen

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Porkkala ja varapuheenjohtajana jäsen Kreander.

Valvontapiirit. Kaupunki oli köyhäinhoitoa varten jaettu 5 valvontapiiriin ja kukin niistä kahteen alueeseen. Alueiden valvojina alla mainituissa alueissa toimivat seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet: piirissä Ia lisäjäsen Päivänsalo, Ib jäsen Lindroos, IIa jäsen Boman, IIb lisäjäsen Hintikainen, IIIa jäsen Lilja, IIIb lisäjäsen Syrjälahti, IVa jäsen Saukkonen, IVb lisäjäsen Niklander, Va jäsen Nieminen ja Vb lisäjäsen Blomqvist.

Osastot ja jaostot. Kaupungille vahvistetun huolto-ohjesäännön mukaisesti huoltolautakunnassa jatkuvasti toimii neljä osastoa: hallinto-osasto, köyhäinhoito-osasto, irtolaishuolto-osasto ja alkoholistihuolto-osasto.

Hallinto-osastoon kuului lautakunnan puheenjohtaja Porkkala puheenjohtajana, sen varapuheenjohtaja Kreander varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä muiden kolmen osaston puheenjohtajat, nimittäin huoltotoimen toimitusjohtaja köyhäinhoito-osaston puheenjohtajan ominaisuudessa ja apulaisjohtaja Toivola irtolaishuolto- ja alkoholistihuolto-osastojen puheenjohtajan ominaisuudessa sekä jäsenet Lilja ja Mattila valittuina.

Köyhäinhoito-osastoon kuuluivat puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta sekä jäseninä köyhäinhoito-osaston jaostojen varapuheenjohtajat, nimittäin Boman, Heinonen, Lilja, Mattila, Lindroos, Nieminen, Saukkonen, Seme ja Sipi, joista viimeksi mainittu osaston varapuheenjohtajana.

Huolto-ohjesäännön mukaan huoltolautakunta jakoi osaston vuoden alussa 10 jaostoon. Näistä jaostot I—VI käsittelivät kaupungin alueella oleskelevien köyhäinhoitoanomuksia ollen kullakin oma rajoitettu alueensa kaupungista hoidettavanaan, lukuunottamatta VI jaostoa, joka ratkaisi huoltolaitoksiin ottamista koskevat sekä vakinaista asuntoa vaille olevien muutakin köyhäinhoitoa koskevat anomukset katsomatta siihen, missä kaupungin osassa ja piirissä asianomainen asui. Kussakin jaostossa toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä asianomainen apulaisjohtaja viran puolesta sekä muina jäseninä kaksi lautakunnan keskuudestaan valitsemää jäsentä, joista toinen lisäjäsenistä valittuna, nimittäin ensimmäisessä jaostossa jäsen Lindroos ja lisäjäsen Päivänsalo, toisessa jaostossa jäsen Boman ja lisäjäsen Hintikainen, kolmannessa jaostossa jäsen Lilja ja lisäjäsen Syrjälahti, neljännessä jaostossa jäsen Saukkonen ja lisäjäsen Niklander, viidennessä jaostossa jäsen Nieminen ja lisäjäsen Blomqvist sekä kuudennessä jaostossa jäsen Heinonen ja lisäjäsen Päivänsalo.

Seitsemäs jaosto (ns. B-jaosto) käsitteli ulkokunnissa avustettujen helsinkiläisten korvausasioita koskevat tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana toinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Seme ja jäsenenä lisäjäsen Heinonen ²⁾.

Kahdeksas jaosto päätti asioista, jotka koskivat täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuunottoa sekä sen käyttämistä hoidon korvaamiseen, ja kuuluivat siihen puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta määrättyinä sekä varapuheenjohtajana jäsen Sipi ja jäsenenä lisäjäsen Lundén.

Yhdeksäs jaosto käsitteli kodinperustamislainlain mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana ensimmäinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Mattila ja jäsenenä lisäjäsen Björklund.

Kymmenes jaosto käsitteli lapsilisälain edellyttämät tehtävät ja kuuluivat siihen

¹⁾ Kvsto myönsi toukokuun 31 p:nä, asia n:o 8, K. Heinoselle vapautuksen huoltolautakunnan jäsenyydestä valiten hänen tilalleen insinööri E. Porrin. — ²⁾ Ks. alav. ed. sivulla.

puheenjohtajana ensimmäinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Seme ja jäsenenä lisäjäsen Fernström.

Irtolaishuolto-osastoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättynä sekä valittuina jäsenet Sipi ja Lindroos, edellinen varapuheenjohtajana ja lautakunnan lisäjäsenet Syrjälahti ja Tamminen. Irtolaishuollon valvontaan nähden oli kaupunki yhtenä piirinä ja yleisvalvojana toimivat lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Lindroos, Sipi, Syrjälahti ja Tamminen.

Alkoholistihuolto-osastoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättynä sekä jäseninä lautakunnan jäsenet Boman ja Kreander, edellinen varapuheenjohtajana, ja lisäjäsenet Antinkoski ja Lundén. Alkoholistihuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä, jossa yleisvalvojina toimivat lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Boman, Kreander, Antinkoski ja Lundén.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten johtokuntiin kuuluivat seuraavat henkilöt:

kunnalliskodin johtokuntaan puheenjohtajana Lilja, varapuheenjohtajana Heinonen ja jäsenenä Blomqvist sekä varalla Visapää, Nurminen ja Sjöblom;

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Mattila, varapuheenjohtajana Sahlan ja jäsenenä Orava sekä varalla Santanen, Turunen ja Heinonen ¹⁾; sekä työtupien johtokuntaan puheenjohtajana Kreander, varapuheenjohtajana Seme sekä jäseninä Saveri, Björklund ja Linko.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa, hallinto-osastossa sekä köyhäinhoito-, irtolais- ja alkoholistihuolto-osastoissa oli kaupunginhallituksen jäsen J. A. Kivistö ²⁾. Jaostoissa ja huoltolaitosten johtokunnissa edustivat kaupunginhallitusta seuraavat vuosijäsenet: jaostossa, joka päättää täyden köyhäinhoidon varaan joutuneiden omaisuuden haltuunottoa ja sen käyttämistä hoidon korvaamiseen koskevat asiat, kunnalliskodin johtokunnassa ja huoltolautakunnan työtupien johtokunnassa kunnallisneuvos M. Hannula sekä Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa rahatoimenjohtaja E. v. Frenczell.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 11 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 65 asiaa. Hallinto-osasto kokoontui 11 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 162 asiaa. Köyhäinhoito-osastolla ei ollut yhtään kokousta. Köyhäinhoito-osaston eri jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku	Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku
I	13	107	B-jaosto	7	14
II	17	137	Omaisusjaosto ...	7	145
III	20	139	Kodinperustamis-		
IV	18	134	lainajaosto	31	1 096
V	23	133	Lapsilisäjaosto	13	15
VI	16	177			

Irtolaishuolto-osasto piti 26 kokousta, joissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli yhteensä 330. Alkoholistihuolto-osastolla oli 27 kokousta ja vastaava pykäläluku oli 557. Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunta kokoontui 12 kokoukseen käsitellen niissä 250 asiaa. Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 18 kokousta ja niissä pidettyjen pöytäkirjojen pykäläi yhteensä 185. Työtupien johtokunta kokoontui 10 kertaa käsitellen 139 asiaa.

Kirjeenvaihto. Huoltolautakunta ja koko sen alainen huoltovirasto lähettivät kertomusvuonna yhteensä 31 988 kirjelmää. Saapuneita kirjelmiä oli kaikkiaan 20 258. Näihin lukuihin ei sisälly lautakunnan alaisten huoltolaitosten kirjeenvaihto.

¹⁾ Ks. alav. s. 142. — ²⁾ Kaupunginhallitus valitsi heinäkuun 6 p:nä § 1 839 edustajakseen huoltolautakuntaan, hallinto-osastoon sekä köyhäinhoito-, irtolais- ja alkoholistihuolto-osastoihin kaupunginhallituksen jäsenen F. Sundqvistin siksi ajaksi, kun Kivistö hoitaa kiinteistöjohtajan virkaa.

II. Tärkeimmät päätökset

Avustusnormit. Elintarvikkeiden hintojen nousun johdosta huoltolautakunta vahvisti ¹⁾ avustuksensaajille jaettavien kuukautisten ravintoavustusten uudet normit normaalitapauksissa heinäkuun 1 p:stä lukien seuraaviksi:

0—6 vuotiaiden 1 400 mk:ksi kuukaudessa, 7—8 vuotiaiden 1 700 mk:ksi, 11—15 vuotiaiden 2 100 mk:ksi 16 vuotta täyttäneiden 2 560 mk:ksi ja 16 vuotta täyttäneiden yksinäisten henkilöiden 2 760 mk:si kuukaudessa sekä ulkona aterioivien 122 mk:ksi päivässä.

Lisäksi korotettiin raskaana oleville ja lääkärin todistamia erinäisiä sairauksia poteville myönnettävät lisäavustukset ravintoa varten heinäkuun 1 p:stä seuraavasti: raskaana olevien ja keuhkotuberkuloottisten 700 mk:ksi sekä huonossa kunnossa olevien sokeritautisten ja vatsahaavaisten 500 mk:ksi kuukaudessa.

Muissa sairaustapauksissa jätettiin lisäavustuksen määrittelemisen lääkärintodistuksista ja harkinnasta riippuvaksi.

Huoltotavien hautaustoimitukset. Huoltolautakunta päätti ²⁾ kustantaa kaikissa huoltolautakunnan hoidettaviksi joutuviissa hautaustapauksissa samaa tasoa olevat ns. paremmanlaatuiset arkut riippumatta siitä, onko asianomaisilla hautauksesta huolehtivia omaisia tai tuttavai vai ei.

Kunnalliskodin hoidokkien järjestyssääntö. Kun kunnalliskodin hoidokkien järjestyssääntö oli osoittautunut osittain vanhentuneeksi ja epätarkoituksenmukaiseksi, antoi huoltolautakunta ³⁾ kunnalliskodin johtokunnan tehtäväksi ehdotuksen laatimisen uudeksi järjestyssäännöksi.

Kunnalliskodin hoitopäivämaksut. Kunnalliskodin edellisen vuoden tilinpäätöksen perusteella hallinto-osasto vahvisti ⁴⁾ huoltokustannusten perimistoinnassa v. 1950 noudatettaviksi hoitopäivämaksuiksi seuraavat: 1) perittäessä korvausta valtiolta ja kunnilta 270 mk; sekä 2) yksityisiltä korvausvelvollisilta a) Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien hoidosta 100 mk, b) muualla kotipaikkaoikeuden omaavien hoidosta 270 mk ja c) kotipaikkaoikeutta vailla olevien hoidosta 270 mk.

Lisäksi päätettiin, että jos 2b ja 2c kohdissa tarkoitettun huollettavan korvausvelvollinen omainen on v. 1949 tullut Helsingissä henkikirjoitetuksi, voidaan häneen nähden perimistoinnassa noudattaa 100 mk:n hoitopäivämaksua, mikäli korkeamman taksan soveltaminen johtaisi ilmeiseen kohtuuttomuuteen.

Kuntoisuus- ja työpisteen raha-arvo sekä työvelvollisten ylläpitokustannukset Tervalammen työlaitoksessa. Huomioonottaen nousseen palkka- ja hintatason huoltolautakunta päätti ⁵⁾ korottaa syyskuun 1 p:stä 1950 lukien Tervalammen työlaitoksen hoidokkien kuntoisuuspisteen raha-arvon 2 mk:sta 2:50 mk:aan, työpisteen raha-arvon 30 mk:sta 40 mk:aan sekä työvelvollisten ylläpitomaksun 150 mk:sta 200 mk:aan.

Tuberkuloottisten jälkihuolto. Sen jälkeen kun huoltolautakunnan talousarvioon oli varattu 500 000 mk:n määräraha Helsingin tuberkuloottisille tuberkuloottisten jälkihuoltoa varten, huoltolautakunta päätti ⁶⁾ myöntää määrärahasta 150 000 mk käytettäväksi yhdistyksen toimistonhoitaja-työhönsijoittajan palkkaukseen v:n 1950 aikana, kun taas loppuosa määrärahasta eli 350 000 mk oli myönnettävä yhdistyksen tekemien erillisten esitysten pohjalla ao. köyhäinhoitojaostojen päätöksillä yksityisten tuberkuloottisten jälkihuoltoon.

Väkijuomaliiikkeen voittovarojen käyttö. Sen jälkeen kun kaupunginvaltuusto oli joulukuun 21 p:nä 1949 tehnyt päätöksen väkijuomaliiikkeen voittovaroista kaupungille myönnettyjen varojen käytöstä ja tällöin mm. oikeuttanut huoltolautakunnan ylittämään tilillä Alkoholistihuollon tehostaminen olevaa määrärahaa 500 000 mk:lla, päätti ⁷⁾ huoltolautakunta jakaa mainitun määrärahan seuraaville järjestöille: Kansan raittiusapu, Vapaan alkoholistihuollon kannatusyhdistys Kaupunkilähetyksen Rajamäen työsiirtola ja Sotainvalidiiden veljesliitto, käytettäväksi kokonaisuudessaan aktiiviseen huoltotyöhön. Erikseen huoltolautakunta päätti ⁸⁾ myöntää kertomusvuoden tililtä Alkoholistihuollon tehostaminen apurahan entisten alkoholistien omatoimisesti perustamalle AA-Kotikerholle.

¹⁾ Huoltolk. 19 p. kesäk. 33 §. — ²⁾ S:n 23 p. toukok. 25 §. — ³⁾ S:n 17 p. lokak. 58 §. — ⁴⁾ Hallinto-os. 6 p. maalisk. 31 §. — ⁵⁾ Huoltolk. 23 p. lokak. 65 §. — ⁶⁾ S:n. 21 p. helmik. 11 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. tammik. 3 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. toukok. 28 §.

Korvausten velkominen eräissä tapauksissa. Koska sellaisissa alkoholistihuoltotapauksissa, joista kunnalle aiheutuu kustannuksia vain 200 mk lääkärintarkastuksen toimittamisesta, korvauksen velkominen näistä kustannuksista aiheuttaa kotipaikkaoikeuden selvittämisen ja muiden velkomiseen liittyvien virastotoimenpiteiden osalta huomattavasti enemmän menoja kaupungille kuin mitä korvauksena vastaavasti voidaan saada, päätti¹⁾ hallinto-osasto 7 sanotunlaisessa nimetyssä tapauksessa olla ryhtymättä velkomaan korvausta toisilta kunnilta ja valtiolta.

Lautakunnan ja kaupungin edustajat erinäisissä tehtävissä. Huoltolautakunnan hallinto-osasto valitsi²⁾ huoltolautakunnan edustajaksi Helsingin vapaan huollon keskuksen v:ksi 1950 huoltotoimen toimitusjohtajan A. Asteljoen ja varaedustajaksi puheenjohtaja V. Porkkalan; hallinto-osasto valitsi³⁾ edustajaksi sosiaalivirastotalokomiteaan toimitusjohtaja A. Asteljoen ja varaedustajaksi apulaisjohtaja O. Toivolan; hallinto-osasto valitsi⁴⁾ lokakuun 1 p:nä 1950 Lapinjärven alkoholistihuoltolassa pidettävään Työlaitosten Keskusliiton varsinaiseen kokoukseen Tervalammen työlaitoksen edustajiksi johtokunnan puheenjohtajan I. Mattilan ja huoltotoimen toimitusjohtajan A. Asteljoen sekä varalle varatuomari I. Sahlanin; huoltolautakunta valitsi⁵⁾ niiden 20 yhdistyksen ja järjestön valvojiksi, joille kaupunginhallitus oli yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahoista myöntänyt avustuksia, vastaavan lukumäärän lautakunnan jäseniä ja lisjäseniä. Tässä yhteydessä mainittakoon, että kaupunginhallitus oli kesäkuun 22 p:nä, § 1741, vanhainkodin rakennushankkeen toteuttamista varten asetetun rakennustoimikunnan puheenjohtajaksi nimennyt huoltotoimen toimitusjohtajan A. Asteljoen sekä jäseniksi huoltolautakunnan jäsenet I. Mattilan ja V. Sipin, apulaisjohtaja O. Toivolan, professori H. Ekelundin ja rakennustarkastaja P. Hansteen.

III. Esitykset

Kaupunginhallitukselle huoltolautakunta tai sen hallinto-osasto tekivät seuraavat tärkeimmät esitykset:

esitys, että kaupunginhallitus kääntymällä virallisesti valtioneuvoston puoleen kiirehtisi tuberkuloosilain 15 ja 33 §:ssä edellytetyn, valtion ylläpidettävän niskoittelevien keuhkotautisten erikoishuoltolaitoksen mahdollisimman pikaista perustamista⁶⁾;

esitys, että kunnallinen kodinhoitotoiminta, jota Helsingin kaupunki oli harjoittanut kunnalliseen itsehallinto-oikeuteen perustuvana, terveydenhoitolautakunnan alaisena toimintana, järjestettäisiin tammikuun 1 p:stä 1951 alkaen kodinhoitajalain mukaisesti huoltolautakunnan alaiseksi siten, että sen käytännöllisestä hoitamisesta huolehtisi terveydenhoitolautakunnan toimiston yhteydessä toimiva kodinhoitokanslia, johon aluksi toimistohenkilökunnan lisäksi palkattaisiin 12 vakinaista ja 33 tilapäistä kodinhoitajaa sekä 3 kodinsiivoojaa⁷⁾;

esitys, että kunnalliskodin uuden vanhainkodin rakennushankkeen toteuttamiseksi asetettaisiin 7-jäseninen rakennustoimikunta, johon tulisivat huoltolautakunnan edustajina huoltotoimen toimitusjohtaja A. Asteljoki puheenjohtajana sekä jäsenenä huoltolautakunnan jäsenet V. Sipin ja I. Mattila, apulaisjohtaja O. Toivola sekä rakennusalan erikoistuntijoina teknillisen korkeakoulun arkkitehtuuriopin professori H. Ekelund ja rakennustarkastaja, arkkitehti P. Hanste sekä lisäksi kaupunginhallituksen nimeämä edustaja⁸⁾;

esitys, että kunnalliskodin lääkärinhoidon parantamiseksi kunnalliskodin lääkärinvirka lakkautettaisiin tammikuun 1 p:stä 1951 lukien ja sen tilalle perustettaisiin päätöksenä hoidettava ylilääkärin virka sekä kaksi tilapäistä alilääkärin virkaa⁹⁾;

esitys, että Vihdin pitäjän Tervalammen kylässä sijaitseva Forsbacka-niminen 18 ha:n suuruinen maatila ostettaisiin Tervalammen työlaitokselle, koska sanotun, työlaitoksen maihin rajoittuvan maatilanto osto olisi työlaitoksen metsätalouden kannalta edullinen ja sen kautta saataisiin lisää asuntotilaa henkilökunnalle ja työtilaisuuksia hoidoille¹⁰⁾;

¹⁾ Hallinto-os. 7 p. helmik. 9 §. — ²⁾ S:n 6 p. maalisk. 32 §. — ³⁾ S:n 8 p. toukok. 77 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. syysk. 117 §. — ⁵⁾ Huoltolk. 19 p. kesäk. 31 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. helmik. 13 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. elok. 46 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. kesäk. 32 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. syysk. 51 §. — ¹⁰⁾ S:n 9. elok. 40 §.

esitys, että työtupien muuttuneesta toiminnasta aiheutuneen pystyvän johtaja- ja opettajahenkilökunnan puutteen korjaamiseksi suoritettaisiin eräiden työtupien virkojen uudelleenjärjestely ¹⁾);

sen johdosta, että maaliskuun 20 p:nä tuli kuluneeksi 135 vuotta siitä päivästä, jolloin ensimmäinen köyhäinhuoltoasioiden hoitoa varten Helsinkiin asetettu erityishallintoelin Köyhäin-Johtokunta (Fattig-Direction) oli pitänyt ensimmäisen kokouksensa ja järjestetty kunnallinen huoltotoimi siten oli alullepantu, teki huoltolautakunta kaupunginhallitukselle esityksen ²⁾, että kaupungintalon ravintolassa saataisiin mainittuna päivänä pitää vaatimaton muistotilaisuus ja sen yhteydessä järjestää kahvitarjoilu, mutta hylkäsi kaupunginhallitus mainitun esityksen;

esitys 10.000 mk:n suuruisen määrärahan myöntämisestä kunnalliskodin hoitohenkilökunnalle pidettävän, nykyaikaisen laitoshoidon keskeisiä kysymyksiä koskevan luentosarjan järjestämiseksi ³⁾);

esitykset Kaupunkiliiton kultaisen ansiomerkin myöntämisestä uskollisesta ja pitkäaikaisesta palveluksesta kuudelle ja vastaavasti hopeisen ansiomerkin myöntämisestä viidelle huoltoviraston ja huoltolaitosten viranhaltijalle ⁴⁾).

Näiden lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle tilapäistä työvoimaa, määrärahoja sekä vähäisempiä juoksevia asioita koskevia esityksiä.

IV. Lausunnot

Lautakunta antoi kertomusvuonna lukuisia siltä pyydettyjä lausuntoja. Osan lausuntopyynnöistä käsitteli huoltolautakunta, osan lautakunnan hallinto-osasto, minkä lisäksi useihin annettuihin lausuntoihin liittyi huoltolautakunnan alaisten laitosten johtokunnilta vaaditut lausunnot. Tärkeimmistä lausunnoista mainittakoon seuraavat:

Kunnallisen kotisairaanhoidon järjestäminen. Kaupunginkanslia oli marraskuun 15 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 92/192 pyytänyt huoltolautakunnan lausuntoa aloitteesta, joka koski kotisairaanhoidon järjestämistä Helsingissä. Huoltolautakunnan hallinto-osasto piti ⁵⁾ antamassaan lausunnossa kotisairaanhoidon järjestämistä suurena parannuksena kuntalaisten sairaanhoidossa, totesi sen helpottavan myös sairaalapaikkatilannetta ja ilmoitti sen olevan varsin tarpeellisen myös huoltotoimen kannalta. Samalla hallinto-osasto teki eräitä muutosehdotuksia, jotka koskivat lähinnä kotisairaanhoidosta perittävien maksujen järjestelmää.

Sairaalakomitean mietintö. Syyskuun 19 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 95/735—49 kaupunginkanslia oli pyytänyt lausuntoa sairaalakomitean mietinnöstä, joka koski suunnitelman aikaansaamista kaupungin sairaalain vastaista kehittämistä varten. Huoltolautakunta yhtyi ⁶⁾ lausunnossaan täysin sairaalakomitean käsitykseen vajaamielisten, melisairaiden ja kroonisten potilaiden hoidosta ja sitä koskevista suunnitelmista sekä viittasi myös siihen huoltolaitoskomitean ehdotukseen, jonka mukaan nykyinen kunnalliskoti piti vähitellen kunnostettaman kroonisten potilaiden hoitolaksi, mutta ilmoitti, vastoin sairaalakomitean kantaa, pitävänsä erityisen psykopaattilaitoksen perustamista tärkeänä.

Vanhusten olojen parantaminen. Kaupunginkanslia oli syyskuun 26 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 53/831—50 pyytänyt lausuntoa kaupunginvaltuutettujen A. Voipio-Juvaksen ym. valtuustoaloitteesta, joka koski vanhusten olojen parantamista ja jossa mm. kiinnitettiin huomiota vanhusten asuntokysymykseen, ateriapalvelun, talous- ja sairaanhoitoavun sekä poliklinikkavastaanottojen järjestämiseen vanhuksille ym. sekä ehdotettiin komitean asettamista vanhusten olosuhteiden parantamista selvittämään. Lausunnossaan huoltolautakunta huomautti ⁷⁾, että vanhusten oloja Helsingissä parannettaessa oli syytä ottaa huomioon valtiovallan vastaavat toimenpiteet koko maan osalta, joita suunnitteleva valtionkomitea ei kuitenkaan vielä ollut päättänyt työtään. Tästä syystä joutuisi kaupungin mahdollisesti asettama komitea odottamaan valtion-

¹⁾ Huoltolk. 20 p. maalisk. 19 §. — ²⁾ S:n 21 p. helmik. 17 §. — ³⁾ Hallinto-os. 3 p. huhtik. 54 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. helmik. 14 §, 6 p. maalisk. 34 §, 8 p. toukok. 69 §, 9 p. elok. 101 §, 11 p. syysk. 110 § ja 16 p. lokak. 128 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. marrask. 143 §. — ⁶⁾ Huoltolk. 17 p. lokak. 56 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. lokak. 60 §.

komitean työn ja ehdotusten valmistumista, joskin toisaalta oli olemassa yksityiskohtia, jotka olisi mahdollista selvittää ja järjestää riippumatta valtion toimenpiteistä.

Vanhusten asuntoloiden rakentaminen ym. Kaupunginkanslian pyytettyä syyskuun 4 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 45/830 huoltolautakunnan lausuntoa kaupunginvaltuutettujen Ilvesviidan ym. tekemästä valtuustoaloitteesta, joka koski vanhuksille sopivien asuntojen rakentamista ja kodinhoitajien virkojen perustamista, huoltolautakunta totesi ¹⁾ lausunnossaan kaupungin jo molemmissa esitetyissä asioissa ryhtyneen tarpeellisiin toimenpiteisiin, mutta huomautti kuitenkin samalla, että kodinhoitotoimintaa kehitettäessä olisi otettava huomioon myös vanhusten kodinhoidon tarve.

Helsingin köyhäinhoidollisen laitoshoidon kehittäminen. Huoltolaitoskomitea oli joulukuun 28 p:lle 1949 päivätyllä kirjelmällään pyytänyt huoltolautakuntaa antamaan lausuntonsa komitean mietinnöstä, joka koski Helsingin köyhäinhoidollisen laitoshoidon kehittämistä ja järjestelyä. Suoraan kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa huoltolautakunta yhtyi ²⁾ huoltolaitoskomitean esittämiin perusteluihin ja esityksiin sekä totesi, että komitea oli laatimallaan kokonaissuunnitelmalla luonut kestävän pohjan kaupungin huoltolaitoshoidon kehittämiseksi. Lisäksi huoltolautakunta piti tärkeänä yksityisten huoltolaitosten jatkuvaa avustamista sekä tähdensi erikoislaitosten aikaansaamista psykopaateille, erinäisille alkoholisteille ja invalideille samoin kuin vastaanottolaitoksen välttämättömyyttä. Huoltolautakunta katsoi myös aiheelliseksi kiirehtiä kunnalliskodin uudisrakennustöiden suorittamista. Lautakunnan käsityksen mukaan huoltolaitoskomitean esittämää ohjelmaa oli pidettävä minimiohjelmana, jonka toteuttamiseen olisi viipymättä ryhdyttävä ja toteutettava se komitean esittämää tärkeysjärjestystä noudattaen.

Kunnalliskodin vanhainkotosasto. Huoltolaitoskomitea oli tammikuun 10 p:lle päivätyllä kirjelmällään pyytänyt lausuntoa kunnalliskodin vanhainkotosaston uusituista luonnospiirustuksista. Huoltolautakunta hyväksyi ³⁾ puolestaan uusitut luonnospiirustukset, joiden oleelliset muutokset koskivat lämpöjohtokanavien rakentamista myös ruoan kuljetukseen sopiviksi, hissien sijaintia ja ruokasalien sijoittelua.

Vanhainkodin rakentaminen. Syyskuun 4 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 41/829 oli kaupunginkanslia pyytänyt lausuntoa valtuutettu Saastamoisen ym. tekemästä vanhainkodin rakentamisen kiirehtimistä koskevasta valtuustoaloitteesta. Huoltolautakunta huomautti ⁴⁾ lausunnossaan, että vanhainkodin luonnospiirustukset, joihin oli jouduttu tekemään kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston päättämiä muutoksia, hyväksyttiin lopullisesti kaupunginhallituksessa huhtikuun 5 p:nä 1950, ja että pääpiirustukset jo olivat valmiina samoin kuin työselitykset rakennusten osalta. Kun kysymyksessä oli erikoistyyppinen laitos ja huomattavan suuri rakennusyritys, jonka suunnittelu vaati mahdollisimman suurta tarkkuutta ja huolellisuutta, katsoi huoltolautakunta lausunnossaan, että suunnittelutoimikunta ja muut asiaa valmistelleet elimet olivat, erinäiset vaikeudetkin huomioonottaen, pyrkineet mahdollisuuksiensa mukaan edistämään kyseisen rakennusyrityksen joutumista.

Tervalammen työlaitoksen pääpiirustukset. Huoltolaitoskomitea oli tammikuun 13 p:lle päivätyllä kirjelmällään pyytänyt lausuntoa Tervalammen työlaitoksen hoidokkirakennuksen pääpiirustuksista. Huoltolautakunta hyväksyi ⁵⁾ puolestaan pääpiirustukset, mutta pyysi samalla, että asiantuntijain annettaisiin tutkia koko työlaitoksen vesikysymys, jotta siihen liittyvät näkökohdat voitaisiin huomioida rakennussuunnitelmaa toteutettaessa.

Kunnalliskodin lääkärinhoito. Kaupunginkanslia oli pyytänyt lausuntoa Societas Gerontologica Fennican ja Suomen lääkäriiliton esitysten johdosta, jotka koskivat kunnalliskodin lääkärinhoidon uudelleenjärjestämistä. Lausunnossaan huoltolautakunta ilmoitti ⁶⁾, että kunnalliskodin johtokunta oli oma-aloitteisesti ja jo ennen kuin aloitteen tekijät olivat puuttuneet asiaan, ryhtynyt toimenpiteisiin kunnalliskodin lääkäriskysymyksen järjestämiseksi, minkä aloitteen pohjalla huoltolautakunta oli tehnyt kaupunginhallitukselle esityksensä ⁷⁾ ylilääkärin ja kahden alilääkärin virkojen perustamisesta.

Kunnalliskodin nimenmuutos. Kaupunginkanslia oli lokakuun 6 p:lle päivätyllä lähete-

¹⁾ Huoltolk. 15 p. syysk. 52 §. — ²⁾ S:n 2 p. tammik. 4 §. — ³⁾ S:n 14 p. tammik. 7 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. syysk. 53 §. — ⁵⁾ S:n 14 p. tammik. 6 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. syysk. 54 §. — ⁷⁾ Ks. tämän kert. s. 145.

teellä n:o 50/831—50 pyytänyt lausuntoa valtuutettujen V. Päivänsalon ym. tekemästä kunnalliskodin nimenmuuttoa koskevasta valtuustoaloitteesta. Huoltolautakunta piti ¹⁾ ehdotettua Helsingin kaupungin vanhainkoti nimitystä harhaanjohtavana ja sekaannusta aiheuttavana ja esitti, ettei mainittu valtuustoaloite antaisi aihetta toimenpiteisiin.

Vapaiden huoltojärjestöjen avustaminen. Vapaiden huoltojärjestöjen avustusanomuksista antoi huoltolautakunta tai sen hallinto-osasto kaupunginhallitukselle seuraavat lausunnot:

Tuberkuloosiliitto—Tuberkulosförbundet järjestön anomuksesta saada kaupungilta 3 milj. mk:n suuruisen apuraha käytettäväksi liiton harjoittamaan tuberkuloottisten jälkihuoltoon ²⁾;

Kahdenkymmenen yhden eri järjestön ja yhdistyksen anomuksista, että niille yleishyödyllisten tarkoitusten määrärahaa myönnettäisiin apurahoja niiden toiminnan tukemiseksi ³⁾;

Vanhainkodin kannatusyhdistyksen anomuksesta, jossa mainittu yhdistys pyysi, että Helsingin kaupunki antaisi takauksen 29 milj. mk:n lainamäärälle vanhainkodin rakentamiseksi ja lisäksi 10 milj. mk:n lainan sanottujen rakennustöiden loppuun saattamiseksi ⁴⁾;

Helsingin sokeaintalo-säätiön anomuksesta saada 2 milj. mk:n pitkäaikainen koroton tai mahdollisimman halpakorkoinen laina säätiön omistaman kiinteistön välttämättömien ja kiireellisten peruskorjausten suorittamista varten ⁵⁾;

Pelastusarmeijan anomuksista, jotka koskivat yhteensä 160 000 mk:n avustusten saamista kodittomille miehille tarkoitetun lämmittelytuvan ylläpitämistä varten ⁶⁾;

Kansan raittiusapu nimisen järjestön anomuksesta, että kaupunginvaltuusto myöntäisi sille 200 000 mk:n suuruisen avustuksen vapaaehtoisen alkoholistihuoltotyön suorittamiseksi ⁷⁾;

Suomen sokeain hierojain yhdistyksen anomuksesta, että yhdistykselle merkittäisiin v:n 1950 talousarvioon jatkuva vuosittainen 180 000 mk:n määräraha kahden sokeain hieroma- ja fysikaalisen hoitolaitoksen ylläpitämiseksi ja yksityisten helsinkiläisten sokeain hierojain toiminnan tukemiseksi ⁸⁾;

Kaatureiden omaiset yhdistyksen Helsingin alaostaston anomuksesta, että sille myönnettäisiin 50 000 mk:n avustus käytettäväksi yhdistyksen vähävaraisten jäsenten avustamiseen ⁹⁾;

Helsingin sokeat yhdistyksen anomuksesta, että sille myönnettäisiin 500 000 mk:n suuruisen avustus Villingin saarella sijaitsevan kesäkodin peruskorjauksiin ¹⁰⁾;

Helsingin seurakuntien huoltokeskuksen tukiyhdistyksen anomuksesta, että sille myönnettäisiin 500 000 mk:n suuruisen avustus ¹¹⁾.

Muut lausunnot. Eri osastojensa ja jaostojensa toimesta huoltolautakunta antoi viranomaisille ja yksityisille huoltojärjestöille tuhansia yksityisiä henkilöitä ja huollonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysi näitä lausuntoja kansaneläkelaitos.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

1. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltoviraston henkilökunnasta siirtyivät eläkkeelle mm. huoltotarkastajat E. Eklund ja E. Pauli sekä huoltosisaret T. Kaalamo ja E. Mikkola. Kunnalliskodin monivuotinen lääkäri G. Tötterman erosi virastaan kesäkuun 1 p:stä lukien.

Huoneistot ym. Huoltokansliat pidettiin yleisöä varten avoinna arkipäivisin klo 10—13, paitsi lauantaisin ja juhla-aattona klo 10—12. Huoltoviraston II huoltokanslian porraskäytävässä tapahtui maaliskuun 15 p:nä ryöstö, jonka yhteydessä kanslian kassanhoitajalta ryöstettiin kaupungin varoja.

Kansliatyö. Köyhäinhoidon saamista koskevia anomuksia tehtiin köyhäinhoitoa var-

¹⁾ Huoltolk. 17 p. lokak. 59 §. — ²⁾ S:n 21 p. helmik. 12 §. — ³⁾ S:n 20 p. maalisk. 20 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. kesäk. 35 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. elok. 39 §. — ⁶⁾ Hallinto-os. 7 p. helmik. 7 § ja 19 p. kesäk. 91 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. huhtik. 55 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. toukok. 61 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. toukok. 62 §. — ¹⁰⁾ S:n 11 p. syysk. 119 §. — ¹¹⁾ S:n 18 p. jouluk. 149 §.

ten asetettuihin huoltokanslioihin yhteensä 23 916, joiden jakautuminen ja käsittely eri kanslioiden osalta selviää taulukkoliitteestä I. Lisäksi vastaanotettiin rekisterikansliassa sairaaloiden maksusitoumusanomuksia 4 114.

Köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokanslioiden huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 25 403 kotikäyntiä tapausten tutkimiseksi. Kanslianesimiehet toimittivat edellisten lisäksi 483 tarkistuskäyntiä avustuksensaajien luona. Kanslioiden huoltosisaret suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita, vanhuksia tai muita sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsivat erikoishuoltoa. Huoltosisarten täten tekemiä kotikäyntejä oli yhteensä 15 101.

Rekisterikansliassa pidetyn avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 8 679 uudella kortilla, joten rekisteri vuoden päättyessä sisälsi kaikkiaan 175 983 korttia. Henkilöasiakirjavihkojen eli ns. aktien luku kasvoi 4 746 ja oli niiden kokonaismäärä vuoden lopussa 165 241. Kansliassa käsiteltiin vuoden aikana 828 sairaalahoitoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 297 tapauksessa ja 531 tapauksessa varattomuustodistus. Kansaneläkelaitoksen lausuntopyyntöjä eläkehakemuksista käsitteli kanslia 4 407 antaen niistä tarvittavat lausunnot. Rekisterikanslian huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 3 342 tutkimuskäyntejä. Rekisterikanslian tehtäviin on lopuksi kuulunut huoltotoimintaa valaisevien tilastollisten katsausten ja tutkimusten laatiminen ja suorittaminen sekä niitä varten tarvittavan aineiston kokoaminen ja myös kaupungin ja valtion julkaisemia tilastokatsauksia varten tarpeellisten ensitietojen kerääminen ja asianomaisille viranomaisille toimittaminen.

Kodinperustamislainakansliassa otettiin vastaan 1 088 laina-anomusta. Asiakkaiden käyntejä oli kansliassa 6 264.

Lapsilisäkanslia suoritti sille saapuneiden lapsilisäilmoitusten perusteella lapsilisälain mukaiset lapsilisät niihin oikeutetuille nostajille, joiden luku vuoden viimeisenä neljänneksenä oli 52 331 (edellisen vuoden vastaavana aikana 50 705). Näiden lisäksi lastensuojelulautakunta ja huoltolautakunta nostivat lapsilisän huostaansa otettujen perhehoidossa tai laitoksissa hoidettavina olevien lasten osalta.

Irtolais- ja alkoholistihuoltokansliaan ilmoitettiin tai muuten tuli sen tietoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 234 uutta irtolaistapausta, 1 068 uutta alkoholistitapausta sekä 612 uutta ns. raittiushuoltotapausta (laki juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta eräissä tapauksissa). Kanslian huoltotarkastajat saivat tutkittavakseen kaikkiaan 8 939 tapausta. Tutkimuksia ja kuulusteluja suorittivat huoltotarkastajat näissä tapauksissa yhteensä 30 148. Alkoholistien lähettämistä alkoholistihuoltoloihin koskevia esityksiä kanslia teki 537. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista 765 henkilöstä, alkoholistihuollossa olleista 3 414 henkilöstä sekä raittiushuoltolain kohteina olleista 798 henkilöstä on edempänä luvuissa Irtolaislakiin perustuva huolto, Alkoholistilakiin perustuva huolto ja Raittiushuolto.

Asiamiestoimiston johtosäännön mukaisten viiden eri kanslian tehtävät on vuoden 1938 toimintakertomuksessa yksityiskohtaisesti selostettu, joten tässä esitetään vain kertomusvuoteen kohdistuvia numerotietoja niiden kansliatoiminnasta.

Yleinen kanslia, jota tehtäviensä laadun mukaan nimitetään tavallisesti omaisuuskansliaksi, hoiti päätyönään täyteen huolenpitoon otettujen henkilöiden holhousasiat ja heidän omaisuutensa haltuunottoon, hoitoon ja rahaksimuuttoon liittyvät monipuoliset tehtävät, joiden yhteydessä on lautakunnan puolesta jouduttu runsaasti mm. esiintymään oikeusistuimissa. Vuoden aikana oli kanslian hoidettavana kaikkiaan 1 248 henkilön omaisuusasioita, joista 536 oli uusia, kertomusvuoden aikana vireillepantuja ja joista seuraavaan vuoteen siirtyi 811 muiden tultua vuoden kuluessa loppuunhoidetuiksi. Kansliassa pidetyn holhouskortiston mukaan oli holhouksessa vuoden alussa 982 ja lopussa 977 henkilöä.

Ulkokuntalaisia koskevien asiain eli A-kanslia esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 2 103 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 1 703 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireillepantuja uusia tapauksia 1 033, joista 931 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa. Kaikista vireilläolevista tapauksista saatiin kertomusvuonna lopullisesti selvitettyiksi 891, joista 771 huoltolautakunnan, loput lastensuojelulautakunnan.

Ulkokunnissa huollettuja helsinkiläisiä koskevien asiain eli B-kansliaan saapui vuoden

varrella toisilta kunnilta korvausvaatimuksia, jotka koskivat 1 165 eri päähenkilöä, mutta nousi laskutustapausten määrä heidän kohdaltaan 1 927:ään.

Valtiontapausten eli D-kanslia haki korvauksia valtiolta huoltolakien nojalla annetusta huollosta, jonka valtio lain mukaan on velvollinen korvaamaan, kaikkiaan 1 327 eri henkilöä koskevassa tapauksessa, ja koski niistä 379 köyhäinhoitoa, 51 lastensuojeluhoitoa ja 5 molempia, minkä lisäksi 507 tapauksessa oli kysymys sotasiirtolaishoidosta ja 385 tapauksessa siirtoväkeen kuuluville annetusta huollosta. Näiden lisäksi 517 tapauksessa oli kysymys kansaneläkkeen lisäeläkkeiden kunnanosuuksien korvaamisesta kotipaikka-oikeussäännösten mukaisesti. Edelleen kanslia haki korvausta kolmelle henkilölle lautakunnan toimesta hankitusta proteesista sekä 356 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä huoltoavustuksesta, jotka oli rahoitettu huoltolautakunnan määrärahoihin, mutta jotka valtio kokonaan maksaa. Näiden tehtävien lisäksi kanslia hoiti asiat, jotka koskivat köyhäinhoidon korvauksen perimistä ja korvaussummien toimittamista valtiolle tapauksissa, joissa ulkomailla köyhäinhoitoa saaneilla oli täällä omaisuutta tai korvauskykyisiä korvausvelvollisia, ja oli täten hoidettuja tapauksia 102.

Yksityisiin elatusvelvollisiin kohdistuvien korvausasiain eli L-kanslia velkoi yksityisiltä elatusvelvollisilta korvausta 9 543 avunsaajapäähenkilölle annetusta avustuksesta, joista 6 901 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa sekä loput 2 642 tapausta lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Uusia tapauksia oli konaismäärästä 1 677, joista 975 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan. Kertomusvuonna selvitettiin lopullisesti kaikkiaan 2 144 tapausta, niistä huoltolautakunnan 1 379 ja lastensuojelulautakunnan 765. Työlaitoksen kanslia lähetti 27 miestä työllään korvaamaan saatua köyhäinhoitoa. Tässä on syytä huomauttaa, että yksityisiin maksuvelvollisiin kohdistuva perimistoiminta tapahtuu toiminnan uudelleenjärjestelyn jälkeen pääasiassa huoltokanslioissa L-kanslian valvomana sekä että kansliassa toimivat seuraavat erikoistyyryhmät: lastensuojeluhoidosta aiheutuvia korvauksia keskitetysti perivä ns. Ls-ryhmä, oikeudenkäynti- ja tutkimusasiain ryhmä, joka mm. hoitaa yksityisiä maksuvelvollisia vastaan kohdistettavat lainhakuasiat, työlaitokseen pakolla toimittamiset jne. sekä ns. eläkeasiainkanslia, joka keskitetysti hoitaa huoltolautakunnalle kansaneläkkeistä aiheutuvia tehtäviä, huoltolautakunnalle maksettavaksi määrättyjä ja välitettäviä eläkkeitä yms. koskevat asiat.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Köyhäinhoitolakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Avunsaajien lukumäärä. Varsinaisia avustuksensaajia oli yhteensä 8 629 henkilöä eli 2.3 % kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä asukasluvusta vuoden lopussa. Miehiä oli tästä luvusta 2 784, naisia 5 550 ja alle 16-vuotiaita lapsia 295. Edelliseen vuoteen verrattuna oli kokonaislukumäärässä vähennystä 53 henkilöä eli 0.6 %.

Tilapäistä avustusta eli yksinomaan kotiavustusta vuoden aikana alle 2 500 mk saaneita oli 846 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verrattuna merkitsi 254 henkilön eli 23.1 %:n vähennystä. Laskemalla molemmat edellä olevat avustuksensaajain ryhmät yhteen, saadaan välittömästi avustettujen luvuksi 9 475 henkilöä.

Näiden lisäksi tuli kotiin annetuista varsinaisista kotiavustuksista välillisesti osalliseksi 2 888 henkilöä, joista avunsaajain aviopuolisoita 502 ja lapsia 2 386. Laskemalla yhteen varsinaiset sekä tilapäisesti ja välillisesti avustetut, saadaan yhteissummaksi 12 363, joka henkilöluku osoittaa Helsingin kaupungin köyhäinhoidosta välittömästi tai välillisesti osallisiksi tulleiden koko määrän.

Yllä esitettyihin lukuihin sisältyvät erillään pidettävänä ryhminä on vielä mainittava muissa kunnissa avustetut, mutta Helsingissä kotipaikka-oikeutta nauttivat henkilöt, yhteensä 1 165 sekä huoltotoimen varsinaisiin määrärahoihin kuulumattomilla lahjoitusvaroilla avustetut 88 henkilöä. Köyhäinhoitoavustusta nauttineiden henkilöiden lukumäärän kehitystä vv. 1941—50 absoluuttisesti sekä suhteessa kirkonkirjoihin

ja siviilirekisteriin merkittyyn kaupungin väestöön kunkin vuoden lopussa osoittaa seuraava vertailu:

	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950
Absoluuttiset luvut										
Varsinaiset avunsaajat	11 942	8 388	6 972	6 259	6 587	7 698	7 281	7 432	8 682	8 629
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	14 424	9 554	7 672	6 768	7 049	8 106	8 385	8 326	9 782	9 475
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	19 236	11 740	8 939	7 677	8 130	10 192	10 481	10 390	12 714	12 363
%:na väkiluvusta										
Varsinaiset avunsaajat	3.7	2.6	2.1	1.9	1.9	2.1	1.9	1.9	2.2	2.3
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	4.5	2.9	2.3	2.0	2.1	2.2	2.2	2.2	2.4	2.5
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	6.0	3.6	2.7	2.3	2.4	2.7	2.8	2.7	3.2	3.3

Seuraavassa esitetään yksityiskohtaisempia selvityksiä tärkeimmästä avunsaajien ryhmästä, varsinaisista avunsaajista. Siten oli syntymäpaikkaa koskevan selvityksen perusteella kaikista varsinaisista avunsaajista 79.7 % syntynyt muulla paikkakunnalla¹⁾ kuin Helsingin kaupungissa. Maalaiskunnissa oli syntynyt 59.1%, maamme kaupungeissa 36.1 % ja ulkomailla 4.7 %. Erikseen miehistä, naisista ja alle 16-vuotiaista lapsista oli muualla kuin Helsingissä syntyneitä:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä ¹⁾ syntyneitä	2 143	4 700	32	6 875
%:na varsinaisista avunsaajista	77.0	84.7	10.8	79.7

Siten siis yli $\frac{3}{4}$ miehistä ja runsaasti $\frac{4}{5}$ naisista ei kuulunut kaupungin syntyperäiseen väestöön, kun sen sijaan lapset, vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta, olivat helsinkiläissyntyisiä. Kertomusvuonna tässä suhteessa ilmenevä tilanne ei sanottavasti poikennut edellisistä vuosista.

Avunsaajien kotipaikkaoikeus. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingin kaupungissa oli 1 847 henkilöllä eli 21.4 %:lla varsinaisista avunsaajista, ja on tähän luettu myös ne henkilöt, joiden kotipaikkaoikeus oli selvittämättä tai riidanalainen. Erikseen miehiin, naisiin ja alle 16-vuotiaisiin lapsiin nähden oli vastaava luku seuraava:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia	536	1 243	68	1 847
%:na varsinaisista avunsaajista	19.8	22.4	23.1	21.4

Tämän avustettavien ryhmän suuruus ja prosenteissa laskettu osuus kaikista varsinaisista avustetuista on vv. 1941—50 kehittynyt seuraavasti:

	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien luku	2 668	1 767	1 434	1 314	1 590	1 834	1 625	1 693	1 890	1 847
%:na varsinaisista avunsaajista...	22.3	21.1	20.6	21.0	24.1	23.8	22.3	22.8	21.8	21.4

Helsingin kaupungissa avustettujen ns. ulkokuntalaisten ja valtion tapausten osuus muodosti siten runsaan viidenneksen kaikista varsinaisista köyhäinhoidon avunsaajista.

¹⁾ Tuntematon syntymäpaikka siihen luettuna.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syynä 16 vuotta täyttäneillä avunsaajilla oli hallitsevassa asemassa sairaus, kivullosuus ja muu työkyvyttömyys, joiden osuus oli 64.3 %, josta mielisairaus 18.7 %, tuberkuloosi 6.2 %, vajaamielisyyys 1.7 %, nivelreumatismi 1.0 %, raajarikkoisuus 0.6 %, sokeus ja kuurous 0.4 % sekä muut sairaudet 35.7 %. Suuruusjärjestyksessä toisella sijalla esiintyi syynä vanhuudenheikkous 22.1 %:lla ja seuraavina riittämätön ansio 2.3 %:lla, huolehtiminen avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta 1.8 %:lla, työttömyys 1.4 %:lla, aviopuolison perheensä jättäminen 1.4 %:lla, synnytys 1.1 %:lla, perheen suurilukuisuus 0.8 %:lla, aviopuolison kuolema 0.2 %:lla sekä tässä mainitsemattomat muut syyt 4.6 %:lla. Eri syyryhmät ovat edelliseen vuoteen verraten muuttuneet vain aivan vähäisessä määrässä. Eri sukupuolien osalta eroaa useimpien syyryhmien suhteellinen osuus toisaalta miesten ja toisaalta naisten kohdalla suhteellisen vähän. Kuitenkin on toisaalta merkittävä, että muutamissa syyryhmissä sukupuolien välinen ero oli varsin tuntuva: vanhuudenheikkous esiintyi syynä naisilla 28.6 %:lla, mutta miehillä vain 8.9 %:lla, kun taas tuberkuloosi oli syynä miehistä 12.7 %:lla ja naisista vain 3.0 %:lla sekä muu sairaus miehillä 44.3 %:lla ja naisilla 31.4 %:lla. Aviopuolison perheensä jättäminen, huolehtiminen aviottomista lapsista ja synnytys esiintyi syynä yksinomaan naisten kohdalla.

Ryhmittämällä eri syyryhmät muutamiksi suuremmiksi ryhmiksi havaitaan, että eri syyryhmien suhteellinen osuus prosenteissa laskettuna on kymmenvuotiskautena 1941—50 kehittynyt seuraavasti:

Avuntarpeen syy	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950
Vanhuudenheikkous	19.6	26.2	28.6	30.8	27.4	25.4	26.5	22.5	20.3	22.1
Mielisairaus ja vajaamielisyyys.....	16.9	21.3	23.0	24.3	23.4	21.8	23.4	22.5	20.2	20.4
Muut sairaudet ¹⁾	34.3	37.3	37.4	34.9	39.0	40.5	38.9	42.7	44.2	43.9
Aviopuolison kuolema	0.0	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2
Perheen suurilukuisuus	0.7	0.8	0.5	0.4	0.4	0.6	0.9	1.0	0.7	0.8
Epäsosiaalinen elämäntapa ²⁾	7.3	6.5	6.0	4.1	5.0	6.3	6.4	6.5	7.1	6.7
Työttömyys	15.7	2.6	0.3	0.7	1.1	1.2	0.9	0.8	2.5	1.4
Muut syyt ³⁾	5.4	5.1	4.1	4.6	3.6	4.0	2.7	3.7	4.8	4.5
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Alle 16-vuotiaiden lasten avuntarpeen syynä oli lapsen sairaus tai viallisuus 36.3 %:lla, vanhemmista johtuva seikka 60.3 %:lla ja jokin muu syy 3.4 %:lla.

Aikuisiin avunsaajiin nähden on myös selvitetty avuntarpeen pääsyyn ohella vaikuttava lisäsy, milloin se on katsottu niin huomattavaksi, että se oleellisesti vaikuttaa avustuksen tarpeeseen. Huomioonotettava lisäsy esiintyy 1 812 henkilön kohdalla, joista 962:lla oma tai perheessä esiintynyt sairaus, kivullosuus tai muuten vähentynyt työkyky, 177:llä juoppous tai muu epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus, 192:lla riittämätön ansio sekä 78:lla perheen suuruus, muiden lisäsyiden esiintyessä harvemmin.

Avustuksen muoto. Avustuksen muodon mukaan avunsaajat jaetaan laitoksissa olleisiin, sijoituskodeissa yksityishoitoa saaneisiin ja kotiaavustusta nauttineihin, mutta on osa heistä saanut kahdessa muodossa annettua köyhäinhoitoa. Tämän mukaan ryhmitetyt varsinaiset avustuksensaajat seuraavasti:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia ⁴⁾	Yhteensä
Yksinomaan laitoksissa olleita	1 300	2 285	243	3 828
» yksityishoidossa olleita	3	—	—	3
» kotiaavustusta saaneita	827	2 367	17	3 211
Laitoshoidon lisäksi kotiaavustusta saaneita.....	654	898	35	1 587
Yhteensä	2 784	5 550	295	8 629

¹⁾ Tähän on luettu erilaiset sairaudet, sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky. —

²⁾ Tähän on luettu avunsaajan tai hänen aviopuolisonsa työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous ja irstas elämä, aviopuolison perheensä jättäminen ja vapausrangaistus sekä aviottoman lapsen elättäminen tai synnytys. — ³⁾ Tähän on luettu riittämätön ansio, aviolapsen synnytys sekä muut sekalaiset syyt. — ⁴⁾ Kotiaavustusta saaneisiin lapsiin nähden huomattakoon, että kotiaavustus heidän kohdallaan on etupäässä käsittänyt heille henkilökohtaisesti annettuja lääkkeitä, sairaanhoitovälineitä tms.

Jos avunsaajat ryhmitellään Suomen virallisessa huoltotilastossa käytännössä olevan menettelytavan mukaan vain kolmeen ryhmään, jolloin yksityishoidon katsotaan voittavan kotiaavustuksen ja laitoshoidon molemmat edelliset, saadaan seuraava asetelma:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia ¹⁾	Yhteensä
Laitoksissa olleita	1 954	3 183	278	5 415
Yksityishoidossa olleita	3	—	—	3
Kotiaavustusta saaneita	827	2 367	17	3 211
Yhteensä	2 784	5 550	295	8 629

Laitoshoitoa joko yksinomaan tai yksityishoidon ja kotiaavustuksen ohella oli siis saanut 5 415 henkilöä eli 62.8 % varsinaisista avunsaajista (edellisenä vuonna 64.6 %) ja yksinomaan kotiaavustusta 37.2 % (edellisenä vuonna 35.4 %), yksityishoidon osuuden ollessa vain 0.03 % (edellisenä vuonna 0.03 %).

Avustuksen säännöllisyys tai lyhytaikaisuus. V. 1937 aloitettua tutkimusta siitä, miten varsinaiset avunsaajat jakautuvat avustuksen säännöllisyyden tai lyhytaikaisuuden mukaan, on edelleen jatkettu. Säännölliseksi on tällöin katsottu avustus, jota kertomusvuonna on keskeytymättä annettu vähintään 6 kuukauden aikana, sekä avustus, joka täyttämättä keskeytymättömyyden vaatimusta on kestänyt vähintään 9 kuukautta. Lyhytaikaista on ollut kaikki muu avustus. Tämän perusteen nojalla saadaan seuraava taulukko säännöllistä ja lyhytaikaista avustusta vuoden 1950 aikana saaneista henkilöistä:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Säännöllinen	1 284	3 288	12	4 584
Lyhytaikainen	1 500	2 262	283	4 045
Yhteensä	2 784	5 550	295	8 629

Suurimmalla osalla eli 53.1 %:lla kaikista varsinaisista avunsaajista oli avustus säännöllistä. Miehet ja naiset erosivat tässä suhteessa toisistaan siten, että miehistä vain 46.1 %, mutta naisista 59.2 % sai säännöllistä avustusta. Lasten saama avustus oli etupäässä lyhytaikaista vain 4.1 %:n saadessa säännöllistä köyhäinhoitoavustusta. Edelliseen vuoteen verraten oli säännöllistä avustusta saaneiden prosenttiluku jonkin verran noussut.

Avunsaajien siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan varsinaiset 16 vuotta täyttäneet avunsaajat ryhmittäytyivät siten, että heistä oli naimattomia 44.5 %, naimisissa olevia 23.9 %, eronneita 10.2 % ja leskiä 21.4 %. Miehet ja naiset ryhmittäytyivät varsin eri tavoin siviilisäätyynsä nähden: kun miehistä oli naimattomia 40.3 %, naimisissa olevia 40.5 % ja leskiä 8.0 %, oli naisista naimattomia 46.6 %, vajaa kolmasosa eli 28.1 % leskiä ja vain 15.6 % naimisissa olevia. Eronneita oli miehistä 11.1 % ja naisista 9.7 %. Syntyperän mukaan oli alle 16-vuotiaista varsinaisista avunsaajista 77.3 % aviosyntyisiä ja loput 22.7 % aviottomia. Isä oli kuollut 24 avustetulta lapselta ja 41 lapsen isästä ei ollut tietoa.

Avunsaajien ikä. Varsinaisista avunsaajista 96.6 % oli 16 vuotta täyttäneitä ja vain 3.4 % alle 16-vuotiaita lapsia. 16 vuotta täyttäneiden jakautuminen eri ikäryhmiin oli seuraavan taulukon mukainen:

Ikä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	44	1.6	82	1.5	126	1.5
20—29	278	10.0	508	9.1	786	9.4
30—39	483	17.4	689	12.4	1 172	14.1
40—49	683	24.5	742	13.4	1 425	17.1
50—54	272	9.8	336	6.1	608	7.3
55—59	259	9.3	357	6.4	616	7.4
60—69	405	14.5	1 022	18.4	1 427	17.1
70—	360	12.9	1 814	32.7	2 174	26.1
Yhteensä	2 784	100.0	5 550	100.0	8 334	100.0

¹⁾ Kotiaavustusta saaneisiin lapsiin nähden huomattakoon, että kotiaavustus heidän kohdallaan on etupäässä käsittänyt heille henkilökohtaisesti annettuja lääkkeitä, sairaanhoitovälineitä tms.

Ikäryhmitys osoittaa, että 55 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia eli siis henkilöitä, joiden köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus ei enää muutu, oli yli puolet eli 50.6 % kaikista täysikasvuista avunsaajista; naisten kohdalla tämä ryhmä oli 57.5 %, mutta miesten kohdalla 36.8 %. Nuoremista ikäryhmistä esiintyivät suurimpina ryhmät 40—49 ja 30—39 tehden vastaavasti 17.1 % ja 14.1 %. Miehistä kuului näihin ikäryhmiin huomattavasti suurempi osa kuin naisista, nimittäin ikäryhmään 40—49 24.5 % ja 30—39 17.4 %, naisista vastaavasti 13.4 % ja 12.4 %.

Avunsaajien ammatti. Täysikasvuiset avunsaajat jakautuivat eri ammattiryhmiin seuraavasti:

Ammatti	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	84	3.0	119	2.1	203	2.5
Maanviljelystä ja sen sivuelinkeinoja harjoittavia	38	1.4	53	0.9	91	1.1
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	233	8.4	617	11.1	850	10.2
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	178	6.4	375	6.8	553	6.6
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 038	37.3	1 264	22.8	2 302	27.6
Muita työntekijöitä	873	31.3	1 075	19.4	1 948	23.4
Merimiehiä ja kalastajia	66	2.4	10	0.2	76	0.9
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	62	2.2	98	1.8	160	1.9
Yksityisten palvelijoita	—	—	1 094	19.7	1 094	13.1
Muun elinkeinon harjoittajia	37	1.3	150	2.7	187	2.3
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	175	6.3	695	12.5	870	10.4
Yhteensä	2 784	100.0	5 550	100.0	8 334	100.0

Kuten edellisinäkin vuosina esiintyivät suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät sekä muut työntekijät, joihin luetaan ammattitaidottomat aputyöntekijät yms. ja kuului näihin kumpaankin ryhmään yhteensä yli puolet kaikista täysikasvuista avunsaajista, erikseen miehistä oli näiden ryhmien osuus miltei $\frac{3}{4}$, naisista vajaa puolet. Merkille pantava on lisäksi naisten kohdalla yksityisten palvelijoiden suhteellisen suuri ryhmä eli melkein viidesosa kaikista naispuolisista avustetuista.

Alle 16-vuotiaat lapset on ryhmitetty vanhempiensa ammatin mukaan, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin. Näistä oli tehdas- ym. ammattityöntekijöitä 52.2 % ja muita työntekijöitä 17.3 %, muiden ammattiryhmien osuuden ollessa aivan vähäinen.

Avunsaajien asunto-olot. Avunsaajien asunto-oloja koskeva selvitys¹⁾ osoittaa: 2 233 avunsaajaa asui yhden huoneen asunnoissa, 860 kahden huoneen asunnoissa sekä 268 kolme tai useampia huoneita käsittävissä asunnoissa. Asukkeina asui 1 301 ja yömajoissa 237 henkilöä, loput olivat koko vuoden laitoksissa tai olivat heidän asunto-olonsa tuntemattomat. Jos nämä laitoksissa olleet ja ne, joiden asunto-oloista ei ole tietoa, jätetään laskelman ulkopuolelle, voidaan todeta, että yhden huoneen asunnoissa asui 45.6 %, kahden huoneen 17.5 %, kolmen ja useamman huoneen asunnoissa asui 5.5 %, asukkeina 26.6 % sekä yömajoissa 4.8 %.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoidtoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omista laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiaavustusta saaneista.

Laitoshoidto

Köyhäinhoitolain nojalla hoidettiin kaikista varsinaisista avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 1 954 miestä, 3 183 naista ja 278 alle 16-vuotiaasta lasta eli kaikkiaan 5 415 eri henkilöä (edellisenä vuonna 5 611).

¹⁾ Ks. tämän kert. s. 177.

Laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli heidän kohdallaan 1 031 141 (edellisenä vuonna 1 026 439), joten laitoksissa ollutta henkilöä kohden tuli keskimäärin 190.4 huoltopäivää (edellisenä vuonna 182.9). Keskimääräinen huoltopäiväluku kohosi miesten kohdalla 175.7 päivästä 181.7 päivään, naisten kohdalla 203.0 päivästä 208.5 päivään sekä lasten kohdalla 42.3 päivästä 44.7 päivään. Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidot ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken:

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1950

16 vuotta täyttäneet

Laitos	Hoidot			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Laitoksessa hoidettuja yhteensä	1 954	3 183	5 137	355 044	663 666	1 018 710	198.3
Kaupungin omat laitokset	1 680	2 468	4 148	310 861	538 696	849 557	204.8
<i>Huoltolautakunnan alaiset</i>	<i>477</i>	<i>773</i>	<i>1 250</i>	<i>116 258</i>	<i>210 297</i>	<i>326 555</i>	<i>261.2</i>
Kunnalliskoti	424	773	1 197	113 026	210 297	323 323	270.1
Tervalammen työlaitos	53	—	53	3 175	—	3 175	59.9
» alkoholistihuoltola	1	—	1	57	—	57	57.0
<i>Sairaalat</i>	<i>785</i>	<i>807</i>	<i>1 592</i>	<i>51 329</i>	<i>44 508</i>	<i>95 837</i>	<i>60.2</i>
Marian sairaala	301	300	601	9 866	8 650	18 516	30.8
Kivelän sairaala	214	356	570	11 001	20 661	31 662	55.5
Tuberkuloosisairaala	220	93	313	28 147	12 022	40 169	128.3
Kulkutautisairaala	53	36	89	998	1 143	2 141	24.1
Malmin sairaala	40	59	99	1 317	2 032	3 349	33.8
<i>Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden</i>							
<i>keskuskodit</i>	<i>530</i>	<i>943</i>	<i>1 473</i>	<i>143 274</i>	<i>283 891</i>	<i>427 165</i>	<i>290.0</i>
Nikkilän sairaala	428	832	1 260	133 052	263 155	396 207	314.5
Kivelän sairaala	107	132	239	10 222	16 038	26 260	109.9
Keskuskodit	—	35	35	—	4 698	4 698	134.2
Muiden omistamat laitokset	320	834	1 154	44 183	124 970	169 153	146.6
<i>Vanhainkoti ja turvakodit</i>	<i>13</i>	<i>271</i>	<i>284</i>	<i>2 776</i>	<i>54 905</i>	<i>57 681</i>	<i>203.1</i>
Vanhainkoti Altenheim	—	6	6	—	2 181	2 181	363.5
» Annikoti	—	3	3	—	881	881	293.7
» Aurinko	—	3	3	—	732	732	244.0
» De gamlas hem	—	12	12	—	3 541	3 541	295.1
» Hemgården	—	4	4	—	1 416	1 416	354.0
» Iitala	—	6	6	—	1 813	1 813	302.2
» Kanerva	—	16	16	—	1 885	1 885	117.8
» Kylänpää	—	19	19	—	4 431	4 431	233.2
» Maria yhdistyksen	—	28	28	—	8 628	8 628	308.1
» Martta-koti	—	1	1	—	144	144	144.0
» Rouvasväenyhdistyksen	—	5	5	—	1 396	1 396	279.2
» Ruotsalaisen metodisti-seurakunnan	—	7	7	—	1 804	1 804	257.7
» Sjömansro	4	—	4	730	—	730	182.5
» Syysaurinko	—	4	4	—	1 046	1 046	261.5
» Taloustyöntekijäin yhdistyksen palvelijatarkoti	—	11	11	—	3 096	3 096	281.5
» Venäläisten	9	38	47	2 046	12 274	14 320	304.7
Porvoon mlk:n kunnalliskoti	—	1	1	—	164	164	164.0
Lepokoti Kaunisranta	—	1	1	—	24	24	24.0
» Lepopirtti	—	3	3	—	143	143	47.7
» Päiväkumpu	—	3	3	—	107	107	35.7
Invalidikoti, Kuortaneen	—	1	1	—	177	177	177.0
» Kyyhkylä	—	1	1	—	63	63	63.0
Seurakunnan nuorisokoti	—	1	1	—	16	16	16.0
Äitienkoti Ensikoti	—	47	47	—	3 263	3 263	69.4
Pippingsköldin hoitola	—	54	54	—	3 177	3 177	58.8
Emmauskoti	—	11	11	—	107	107	9.7
Kuhankosken tyttökeskus	—	5	5	—	1 581	1 581	316.2
Kuuromykkäkoti Salmela	—	1	1	—	85	85	85.0
» Ävik	—	2	2	—	730	730	365.0

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
<i>Työkodit ja siirtolat</i>	4	27	31	685	2 006	2 691	86.8
Kylänpään tyttökoti	—	1	1	—	365	365	365.0
Rajamäen työsiirtola	4	—	4	685	—	685	171.3
Turvakoti Väinölä	—	26	26	—	1 641	1 641	63.1
<i>Sairaalat, parantolat yms.</i>	184	394	578	6 812	13 255	20 067	34.7
H:gin yl.sair. synnytysosasto	—	92	92	—	1 052	1 052	11.4
» » » muut osastot	79	162	241	2 095	4 563	6 658	27.6
Kätilöopisto	—	13	13	—	156	156	12.0
Allergiasairaala	2	2	4	288	33	321	80.3
Boijen sairaala	—	1	1	—	9	9	9.0
Helsingin diakonissalaitos	—	1	1	—	33	33	33.0
Suomen punaisen ristin sairaala	73	70	143	1 980	1 721	3 701	25.9
Tilkan sairaala	1	—	1	33	—	33	33.0
Työterveyslaitos	2	1	3	63	18	81	27.0
Vernan sairaala	—	1	1	—	10	10	10.0
Salve sairasaputoimisto	2	1	3	95	4	99	33.0
III divisioonan sairaala Kouvola	1	—	1	5	—	5	5.0
Oulun lääninsairaala	—	1	1	—	36	36	36.0
Porvoon yleinen sairaala	—	1	1	—	17	17	17.0
Tammisaaren sairaala	1	—	1	27	—	27	27.0
Vihdin sairaala	—	1	1	—	21	21	21.0
Västra Nylands sjukhus	—	1	1	—	2	2	2.0
Erilaiset keuhkotautiparantolat	6	15	21	668	1 162	1 830	87.1
Forssan parantola	1	—	1	221	—	221	221.0
Heinolan reumaparantola	2	3	5	76	180	256	51.2
Invaliidisäätiön huoltolaitos	7	6	13	237	194	431	33.2
Invaliidisäätiön parantola	1	1	2	30	49	79	39.5
Helsingin sairaskoti	—	6	6	—	2 190	2 190	365.0
Veikkolan parantola	7	24	31	322	1 426	1 748	56.4
Kaatumatautisten hoitolat	2	2	4	672	379	1 051	262.8
<i>Mielisairashoitolat</i>	120	183	303	33 910	54 804	88 714	292.8
Lapinlahden sairaala	15	9	24	770	365	1 135	47.3
Niuvanniemen sairaala	1	2	3	365	730	1 095	365.0
Pitkäniemen sairaala	1	4	5	365	1 080	1 445	289.0
Seilin sairaala	—	1	1	—	89	89	89.0
Kellokosken sairaala	38	60	98	12 653	19 876	32 529	331.9
Harjavallan piirimielisairaala	2	2	4	730	730	1 460	365.0
Tammisaaren piirimielisairaala	32	57	89	8 277	14 767	23 044	258.9
Uudenkaupungin piirimielisairaala	1	24	25	365	8 760	9 125	365.0
Mustasaaren vankimielisairaala	1	—	1	365	—	365	365.0
Perttulan tylsämielisten kasvatuslaitos	1	—	1	122	—	122	122.0
Vaalalan tylsämielisten lasten hoitola	10	9	19	3 220	3 104	6 324	332.8
Helsingin diakonissalaitoksen Rinnekoti	15	16	31	5 475	5 303	10 778	347.7
Toivolän poikakoti	4	—	4	1 203	—	1 203	300.8

16 vuotta nuoremmat

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	167	111	278	6 151	6 280	12 431	44.7
Kaupungin omat laitokset	123	93	216	4 590	5 953	10 543	48.8
<i>Huoltolautakunnan alainen</i>	<i>11</i>	<i>14</i>	<i>25</i>	<i>601</i>	<i>1 162</i>	<i>1 763</i>	<i>70.5</i>
Kunnalliskoti	11	14	25	601	1 162	1 763	70.5
<i>Sairaalat</i>	<i>112</i>	<i>77</i>	<i>189</i>	<i>3 911</i>	<i>4 166</i>	<i>8 077</i>	<i>42.7</i>
Marian sairaala	37	17	54	1 206	653	1 859	34.4
Kivelän sairaala	20	15	35	201	347	548	15.7
Tuberkuloosisairaala	2	7	9	324	1 791	2 115	235.0
Kulkutautisairaala	52	36	88	2 059	1 352	3 411	38.8

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Yh- teensä	Poikien	Tyttöjen	Yh- teensä	
Malmin sairaala	8	4	12	121	23	144	12.0
Mielisairaalat	1	2	3	48	595	643	214.3
Nikkilän sairaala	1	1	2	48	365	413	206.5
Kivelän sairaala	—	1	1	—	230	230	230.0
Kesäsiirtolat	1	1	2	30	30	60	30.0
Muiden omistamat laitokset	47	20	67	1 561	327	1 888	28.2
<i>Sairaalat, parantolat yms.</i>	47	20	67	1 561	327	1 888	28.2
Helsingin yleinen sairaala	41	15	56	1 319	253	1 572	28.1
Suomen punaisen ristin sairaala	4	5	9	100	74	174	19.3
Allergiasairaala	2	—	2	142	—	142	71.0

Näiden taulukoiden mukaan tuli 83.4 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 31.8 % huoltopäivistä huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairashoitoloissa oli puolet eli 50.1 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, kunnalliskodissa sekä Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoittoa saaneista 477 miestä, 773 naista ja 25 lasta eli yhteensä 1 275 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 63 henkilön vähennystä. Näiden huoltolautakunnan omien laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Kunnalliskoti

Kunnalliskodin haaraosastona toimii edelleen Oulunkylän entinen kunnalliskotirakennus. Kertomusvuoden kuluessa laitoksessa järjestetyissä juhlatilaisuuksissa jaettiin Suomen kaupunkiliiton myöntämät ansiomerkit pitkäaikaisesta palveluksesta seuraaville kunnalliskodin virkailijoille: Suomen kaupunkiliiton kultaiset ansiomerkit ruokalanhoitaja I. Mäkelälle ja keittäjätär H. Anderssonille sekä hopeiset ansiomerkit hoitajattarille H. Aatrille ja E. Syrjäselle, leipoja L. Vuorelle ja siivooja M. Virtaselle. Mainittakoon, että kunnalliskodin työhuoneissa on edelleen päivisin työskennellyt eräitä työtupien mieshoidokkeja.

Hoidokit. Kunnalliskodissa hoidettiin kertomusvuonna 424 miestä ja 773 naista, yhteensä 1 197 täysikasvuista henkilöä, sekä 25 lasta, joista 11 poikaa ja 14 tyttöä, eli siis kaikkiaan 1 222 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 895 henkilöä, vuoden varrella otettiin 327 ja poistettiin 323 henkilöä. V:een 1951 jäi siis jäljelle laitoksiin 899 henkilöä. Kaikkiin hoidokkien lukumäärää koskeviin numerotietoihin sisältyvät myös ns. sotasiirtolaiset. Laitoksen työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei hoidokkilukuihin ole luettu.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	111	Karkasi laitoksesta	1
Lähetettiin kotikuntaansa	12	Kuoli	165
Lähetettiin muihin laitoksiin	34		
		Yhteensä	323

Uusien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku eri kuukausina käy selville seuraavasta laskelmasta:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu .	62	23	917	Heinäkuu ...	19	22	840
Helmikuu ...	22	34	924	Elokuu	41	25	855
Maaliskuu .	25	29	915	Syyskuu ...	16	16	885
Huhtikuu ...	19	23	898	Lokakuu ...	23	20	898
Toukokuu .	25	36	885	Marraskuu	37	29	906
Kesäkuu	18	22	865	Joulukuu ...	20	44	905
				Koko vuosi	327	323	891

Huoltopäiviä oli koko vuonna 325 086 eli 266.0 päivää keskimäärin hoidokkia kohden. Miespuoliset hoidokit olivat kertomusvuonna laitoksessa keskimäärin 266.6, naispuoliset 272.1 ja lapset vastaavasti 70.5 hoitopäivää.

Menot ja tulot. Kunnalliskodin menot ja tulot, lukuunottamatta tuotantolaitoksia, ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Kunnalliskodin	104 156 596	Kunnalliskodin	1 496 314
Yhteiset menot	18 904 809	Luontoisetukorvaukset	5 224 672
Yhteensä	123 061 405	Yhteensä	6 720 986

Tuotannollisten laitosten yhteinen tappio oli kaikkiaan 425 133 mk (edellisenä vuonna voitto oli 1 908 831 mk). Siitä tuottivat tappiota kunnalliskodin työhuoneet 59 576 mk, pesula 147 025 mk ja maanviljelys 218 532 mk.

Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden, lapset ja sotasiirtolaiset mukaan lukien, oli tuotantolaitosten menoja huomioonottamatta 378: 55 mk. Jos vähennetään kunnalliskodin- ja luontoisetutulot, saadaan hoidokkipäivän nettokustannukseksi 357: 88 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten tappio, jää hoidokkipäivän nettokustannukseksi 359: 18. Erikseen mainittakoon, että kustannukset hoidokkien ja laitoksen ruoassa olevan henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 79: 43 mk, mihin eivät sisälly ruoanvalmistuskustannukset.

Hoidokkien työ. Työkykyiset hoidokit työskentelivät laitosten taloustehtävissä ja työhuoneissa sekä maanviljelyksessä ja pesulaitoksessa.

Lääkärinhoito. Poliklinikalla käyntien luku oli 3 389, ollen suurin elokuussa, 387 käyntiä, ja alhaisin syyskuussa, 200 käyntiä.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 165 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Mp.	Np.	Yht.	Kuolemansyy	Mp.	Np.	Yht.
Vanhuudentaudit	6	46	52	Virtsaelinten taudit	—	1	1
Tartuntataudit	4	—	4	Kasvaimet	8	13	21
Hermoston taudit	2	1	3	Ruoansulatuselinten taudit	—	1	1
Verenkiertoelinten taudit ..	26	44	70	Luuston ja nivelten taudit	—	4	4
Hengityselinten taudit	3	6	9	Yhteensä	49	116	165

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Laitoksen kirkossa pidettiin 51 suomenkielistä ja 15 ruotsinkielistä jumalanpalvelusta. Edellisissä oli osanottajia yhteensä 3 561 ja jälkimmäisissä 439 henkilöä. Sairasosastoilla pidettiin erikseen säännöllisesti hartaushetkiä, samoin Oulunkylän haaraosastossa ja muilla osastoilla tarpeen mukaan. Ehtoollisjumalanpalveluksia pidettiin suomen kielellä 26 ja ruotsin kielellä 4, minkä lisäksi eri osastoissa ja yksityisten sairaiden kohdalla järjestettiin ehtoollistilaisuuksia. Myös lasten kastamisia ja hautauksia toimitettiin. Tampereen hiippakunnan piispa vieraili kunnalliskodin kirkossa ja erällä osastoilla huhtikuun 2 pñä.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. henkilökunnan ja hoidokkien sekakuorojen sekä hoidokkien opintokerhon avulla. Laitoksen kirjasto tyydytti omien kirjavarojensa lisäksi kaupunginkirjastosta saatujen kirjaerien turvin hoidokkien ja henkilökunnan lukuhalua. Lainauksien luku oli 5 402. Hoidokkien käytössä oli lisäksi 141 vuosikertaa sekä suomen- että ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä. Liikuntakyvyttömillä ja huonosti liikkuvilla hoidokeille järjestettiin askartelutoimintaa asian- tuntevan henkilön ohjaamana. Hoidokkien kerhohuoneistoon sijoitettu kanttiini tuotti niinkään hoidokeille virkistystä. Kanttiinin ylijäämävaroilla on hoidokkien käyttöön hankittu urkuharmooni ja muita soittimia ja siten muodostettu orkesteri. Eri järjestö- jen toimeenpanemia juhlia sekä kunnalliskodin johtajan esitelmätilaisuuksia ovat tehos- taneet säännöllisesti toimeenpannut kaitafilminäytännöt. Hoidokkien keskuudessa on toiminut kerho, joka on pitänyt keskustelukokouksia ja toimeenpannut juhlatilaisuuksia.

Työhuoneet. Puusepän- ja maalarintyöhuoneet sekä paja toimivat entiseen tapaan. Hoidokkien lisäksi työskenteli niissä huoltolautakunnan työtupien työntekijöitä, keski- määrin 8—9 miestä päivittäin. Hoidokkien työpäivien luku oli 5 269 ja työtupamiesten 2 461. Naiset työskentelivät käsityöosastolla. Työhuoneiden tappio oli 59 576 mk.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa harjoitettiin lai- toksen omiksi tarpeiksi pääasiallisimpien viljelyskasvien ollessa erilaisia ruokajuureksia ja keittiövihanneksia sekä rehuviljaa. Tappio oli 218 532 mk.

Pesulaitos. Pesulassa pestiin ja mankeloitiin yhteensä 291 118 kg vaatteita. Pesulassa työskenteli 2 hoitajaa, lämmittäjämekanikko ja parikymmentä palkattua pesuapulaista sekä keskimäärin 8 hoidokkia päivittäin, joiden viimeksi mainittujen päivätyöstä velot- tiin pesualta 40 mk henkilöä kohden. Pesula tuotti tappiota 147 025 mk.

Tervalammen työlaitos

Hoidokit. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 374 eri henkilöä, kaikki miehiä.

Köyhäinhuoltolain nojalla oli näistä laitoksessa 53 eri henkilöä. Vuoden alussa oli lai- toksessa köyhäinhuoltolain nojalla 24 miestä, v:een 1951 jäi 19.

Alkoholistolain nojalla hoidettiin vuoden aikana alkoholistihuoltolaosastossa 188 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 40.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli laitoksessa 132 eri miestä.

Koko laitoksen kaikkien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keski- määräinen hoidokkiluku vuorokautta kohden kuukausittain käy selville seuraavasta yhdistelmästä.

Kuukausi	Keskimää- räinen hoi- dokkiluku			Kuukausi	Keskimää- räinen hoi- dokkiluku		
	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	päivää kohden		Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	päivää kohden
Tammikuu ...	20	18	88	Heinäkuu ...	29	20	97
Helmikuu ...	22	10	90	Elokuu	26	19	104
Maaliskuu	38	19	100	Syyskuu	12	15	104
Huhtikuu ...	29	26	100	Lokakuu	18	20	101
Toukokuu	36	9	100	Marraskuu ...	22	36	88
Kesäkuu	17	22	98	Joulukuu	26	25	82
Koko vuosi ¹⁾				295	239	96	

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 35 295.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 14 317 163 mk ja bruttotulot 7 470 377 mk. Maatilan puhdas tuotto oli 4 276 798 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 405: 64 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot,

¹⁾ Niihin lukuihin nähden, jotka koskevat laitokseen otettujen ja sieltä poistettujen määriä, on otettava huomioon, etteivät ne tarkoita eri henkilöitä, sillä sama henkilö on voitu ottaa ja poistaa laitoksesta useamman kerran vuoden aikana.

saadaan nettokustannukseksi 193: 99 mk (edellisenä vuonna 220: 39 mk). Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan nettotuotto, saadaan nettomenoksi 72: 81 (edellisenä vuonna 171: 05 hoitopäivältä).

Hoidokkien työ. Hoidokit työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä tehden kaikkiaan 26 072 työpäivää. Hoidokkien laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa tai niiden henkilöiden huoltua, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 1 059 036 mk:n arvosta, mistä summasta 949 650 mk oli lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla työlaitokseen tuotujen osuutta.

Terveystenhoito. Laitoksen lääkäri kävi kerran kuukaudessa tarkastamassa hoidokkeja, ja hänen vastaanotoillaan oli kaikkiaan 281 potilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä. Lisäksi tohtori E. Okko suoritti 12 tarkastuskäyntiä tutkien kaikkiaan 248 tapausta.

Henkinen huolto. Hoidokkien sielunhoidosta huolehtivat pääasiassa Vihdin seurakunnan papit käymällä pitämässä laitoksessa hartaustilaisuuksia. Lisäksi kävivät Helsingin katulähetyksen ym. edustajat hengellistä ohjelmaa esittämässä. Laitoksessa toimi raamattukerho. Liikemiesten kristillinen yhdistys lahjoitti huoltolalle 53 raamattua. Muu henkinen virkistystoiminta oli monipuolista ja hoidokkeja kehittävää. Huollettavien keskinäisiä kerhoiltoja järjestettiin 33, ja niissä huollettavat esittivät laulua, lausuntaa ja humoristisia numeroita. Myös 26 esitelmää sisältyi ohjelmaan. Juhlia ja illanviettoja pidettiin hoidokkien ja henkilökunnan omin voimin säännöllisesti sekä Kansan raittiusavun, Nuorisotyönohjaajat ry:n ym. toimesta eräitä kertoja. Urheilukilpailuja oli laitoksessa useita, minkä lisäksi on pelattu jalkapallo-ottelu Perniön alkoholistihuoltolan joukkuetta vastaan ja otettu osaa huoltoloitten väliseen hiihtokilpailuun. Vielä mainittakoon laitoksen näytelmäkerhon ja musiikkiyhtyeen toiminta ja esiintymiset, shakki- ym. pelien harjoitukset ja niissä pidetyt kilpailut, elokuvanäytännöt sekä radiovastaanottimien, sanoma- ja aikakauslehtien sekä laitoksen kirjaston tarjoamat viihdytys- ja kasvatusmahdollisuudet.

Maatila. Viljelty pinta-ala käsitti kertomusvuonna peltoa ja puutarhaa Forsbackan nimisen tilan viljelykset mukaanluettuina 141.76 ha. Edellä mainitun 18 ha tilan vuoden satoineen kaupunki osti marraskuun 30 p:nä 1950 työlaitoksen tarpeita varten määräten tilan huoltolautakunnan hallintoon. Raivattua laidunmaata on yhteensä 16.64 ha. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat kylvö- ja satomäärät.

K a s v i	Viljelysala, ha	Kylvömäärä, kg	Sato	
			Kaikkiaan, kg	Hehtaaria kohden, kg
Ruis	6.06	1 260	13 000	2 145
Kevätvehnä	5.40	1 600	10 224	1 893
Ohra	3.18	580	3 410	1 072
Herne	7.26	1 462	11 826	1 628
Kaura	17.80	3 885	31 302	1 758
Peruna	5.10	11 000	45 000	8 823
Heinä, kuivana korjattu	56.54	..	149 600	2 646
» tuoreena korjattu (AIV)	..	..	60 000	..
Timoteinsiemenviljelys 1)	..	..	366	..
Apilansiemenviljelys 1)	..	..	53	..
Täyskesanto	5.22	..	..	..
Puutarha	3.75	..	..	..
Laidun	17.20	..	..	..
Lanttu	0.70	5	10 500	15 000
Sokerijuurikas	1.30	30	10 000	7 692
Vihantarehu, kaura ja vikkeri	6.00	2 015	80 000	13 333
Naattinauris	3.00	12	111 500	37 166
Öljypellava	1.25	100	1 168	934
Muiden viljelyksessä	2.00	..	..	..

1) Varsinaista heinän siemenviljelystä ei harjoitettu, vaan siementä otettiin tavallisilta heinä-
nurmilta.

Lannoitukseen käytettiin 2 600 kuormaa karjanlantaa, 4 400 kg kalkkisalpietaria, 5 450 kg superfosfaattia, 10 200 kg kalisuolaa, 4 500 kg ammoniumsalpietaria ja 8 250 kg kotkafosfaattia. Hevostyöpäiviä suoritettiin yhteensä 3 047. Nautakarja käsitti vuoden alussa 56 ja lopussa 59 päättä. Koko karjan (42.8 kpl) keskituotanto oli tarkastusvuonna 1949—50 3 429 kg maitoa, 141 kg rasvaa rasvaprosentin ollessa 4.1 ja säännöllisten (34 kpl) vastaavasti 3 706 kg, 151 kg, 4.1 %. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 197 eläintä ja vuoden lopussa 225 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 297 sikaa ja 21 porasta. Kanalassa oli vuoden alussa 99 kanaa ja vuoden lopussa 109 kanaa ja 1 kukko.

Sijoitus yksityishoittoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 3 täysikasvuista miestä.

Kotiaivustukset

Kertomusvuonna jaettiin varsinaista kotiaivustusta kaikkiaan 4 798 Helsingissä asuvalle henkilölle, joista 3 211 sai yksinomaan kotiaivustusta vähintään 2 500 mk:n arvosta. Tilapäistä avustusta eli kotiaivustusta alle 2 500 mk:n arvosta sai edellisten lisäksi 846 henkilöä. Varsinaisille avunsaajille annettua kotiaivustuksesta tuli vielä osalliseksi 502 aviopuolisoa ja 2 386 lasta.

Seuraava taulukko osoittaa perhesuhteet ja lasten luvun niissä tapauksissa, joissa lapset olivat osallisina varsinaisesta kotiaivustuksesta:

Lasten luku	Mies ja vaimo	Mies	Vaimo	Perheitä yhteensä	Lasten luku	Mies ja vaimo	Mies	Vaimo	Perheitä yhteensä
1	55	6	217	278	5	34	—	14	48
2	73	7	241	321	6	11	1	3	15
3	73	2	103	178	7	11	—	3	14
4	65	—	51	116	8	4	—	1	5
Yhteensä					326	16	633	975	

Alle 16-vuotiaita lapsia oli näissä varsinaista kotiaivustusta saaneissa perheissä siis kaikkiaan 2 386 eli perhettä kohden keskimäärin 2.4 (edellisenä vuonna 2.4).

Laskemalla yhteen varsinaiset ja tilapäiset kotiaivustusta saaneet sekä kotiaivustuksesta osalliseksi joutuneet, saadaan summaksi 8 532 (edellisenä vuonna 8 686), joka luku ilmaisee niiden Helsingissä asuvien kokonaismäärän, jotka suoraan tai välillisesti pääsivät nauttimaan kotiaivustusta.

Kotiaivustukset annettiin osittain rahana, osittain ruokatavaroiden, vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Rahana annettujen avustuksien osuus oli 91.0 % ja tarveaineina annettujen osuus 9.0 %. Tapausta kohden kuukaudessa laskettu kotiaivustus on viime vuosina ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1941 ...	405: 58	1943 ...	496: 19	1945 ...	726: 90	1947 ...	1 646: 87	1949 ...	2 916: 18
1942 ...	435: 26	1944 ...	519: 28	1946 ...	1 268: 69	1948 ...	2 412: 46	1950 ...	3 185: 12

Kertomusvuoden eri kuukausina Helsingin kaupungissa asuville jaetut kotiaivustukset sekä vastaavien avustustapausten lukumäärä näkyvät seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Koti- avustus- tapauksia	Lisäksi avustus- sesta osallisia	Yh- teensä	Kotiavustukset, mk					Yhteensä
				Rahana	Poltto puina	Ruokana	Vaatteina	Muussa muodossa	
Tammikuu ..	2 497	1 248	3 745	6 704 898	473 542	22 945	202 546	98 931	7 502 862
Helmikuu ...	2 481	1 244	3 725	6 948 479	648 862	27 510	232 189	96 354	7 953 394
Maaliskuu ...	2 598	1 257	3 855	7 786 349	810 136	36 485	209 783	118 777	8 961 530
Huhtikuu ...	2 476	1 230	3 706	7 531 122	553 856	28 735	90 292	181 356	8 385 361
Toukokuu ...	2 389	1 174	3 563	7 377 412	391 676	26 725	227 830	110 542	8 134 185
Kesäkuu	2 360	962	3 322	8 180 140	232 260	28 210	266 483	170 570	8 877 663
Heinäkuu ...	2 228	840	3 068	8 704 522	120 012	26 600	69 074	119 673	9 039 881
Elokuu	2 198	861	3 059	8 582 501	60 980	25 930	99 140	155 994	8 924 545
Syyskuu	2 386	1 082	3 468	9 433 450	109 600	40 180	156 271	144 416	9 883 917
Lokakuu	2 430	1 221	3 651	9 335 699	437 300	50 160	261 273	164 095	10 248 527
Marraskuu ..	2 511	1 289	3 800	9 885 855	906 325	61 270	503 061	175 831	11 532 342
Joulukuu ...	2 530	1 324	3 854	10 599 632	597 785	65 630	301 678	154 193	11 718 918
Koko vuosi	29 084	13 732	42 816	101 070 059	5 342 334	440 380	2 619 620	1 690 732	111 163 125

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtuvat toimivat entiseen tapaan kolmena osastona sijaiten kaikki osastot talossa Helsinginkatu n:o 24. Näistä osastoista:

A-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia varattomille, täysi-ikäisille henkilöille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingin kaupungissa ja jotka vanhuuden, henkisen tai ruumiillisen sairaallosuuden, ruumiinvamman tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi ainoastaan osittain pystyivät omalla työllään hankkimaan itselleen elatusta sekä joiden työtupiin ottaminen katsottiin yhteiskunnallisen huollon tarkoituksen mukaiseksi.

B-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia niille alkoholisti- ja irtolaisnaisille, lähinnä valvonta-asteella oleville, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä ja joille ei ollut onnistuttu saamaan sopivaa ansiotyötä muualla; sekä

C-osaston tarkoituksena oli varata tilaisuutta ansioon ja itse-elatukseen varattomille, työttömyyden vuoksi yhteiskunnallista huoltoa tarvitseville työkykyisille, työnhaluksille ja ilman omaa syytään työttömille naisille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä.

Työskentely tapahtui A-osastolla 5 työryhmässä, joista 4 oli naisia varten, B-osastolla yhtenä ryhmänä sekä C-osastolla 3 ryhmänä. Työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa kaikille osastoille yhteisesti 205. Työtupien kaikki osastot olivat suljettuina heinäkuun 10 p:n ja elokuun 9 p:n välisen ajan. Työtupien puutyöosaston lakkauttamisen jälkeen ovat mainitun osaston työntekijät jatkuvasti työskennelleet kunnalliskodin työhuoneissa.

Sen jälkeen kun kaupungin laitosten vaatetushankinnat kaupunginhallituksen tekemällä päätöksellä ovat tulleet keskitetyiksi työtupiin, ovat työtupien pääasiallisimpina toina olleet tilaustyöt kaupungin eri laitoksille, ja nousi näiden osuus työtupien koko tuotannosta kertomusvuonna 86 %:iin.

Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululasten vaatteiden, sairaaloiden makuu-ym. vaatteiden ja huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden valmistaminen. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunoppilaille samoin kuin vastaava kenkien korjaus on niinikään ollut työtupien tehtävänä. Yksityisten tilaajien töitä on voitu suorittaa vain varsin rajoitetusti.

Työntekijäin lukumäärä vaihteli eri kuukausina s. 50 olevasta taulukosta 18 tarkemmin ilmenevällä tavalla. Sanottu lukumäärä oli pienimmillään, 147, syyskuussa sekä suurimmillaan, 187, tammikuussa. Työntekijäin lukumäärä oli pitkin vuotta huomattavasti talousarviossa edellytettyä alhaisempi. Työpäivien lukumäärä koko vuonna oli 36 162, ilman kunnalliskodin työhuoneissa työskennelleiden työpäiviä, joita oli 2 461.

Työtupien bruttomenot olivat 53 211 096 mk ja bruttotulot 48 029 262 mk, joten nettomenoiksi kirjanpidon mukaan jää 5 181 834 mk eli työntekijää ja työpäivää kohden 143: 30 mk. Nämä numerot eivät kuitenkaan anna oikeata kuvaa työtupien kustannuksista, koska niihin sisältyy kunnalliskodissa työskennelleiden palkkoja sekä työ-

aineisiin ja kalustoon sidottuja menoeriä. Edellisten määrä oli 383 411 mk. Työaine- ja valmistevaraston sekä kaluston arvo, joka vuoden alussa oli 6 902 410 mk sekä lopussa 14 092 207 mk, oli vuoden aikana lisääntynyt 7 189 797 mk. Kun nämä otetaan huomioon, osoittaa tulos nettotulota tekijää ja työpäivää kohden 66: 13 mk (edellisenä vuonna 132: 38 mk nettomenoa).

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona on työtuvilla ollut tietty kansantaloudellinen ja sosiaalinen merkityksensä, ja on niiden avulla joukko pääkaupungin vakinaisia asukkaita voitu estää joutumasta suoranaisten köyhäinhoitoavustuksen varaan. Niinikään työtupien erikoisosastot ovat jatkuvasti tarjonneet työmahdollisuuksia muutamille valvonnassa oleville naispuolisille alkoholisteille, irtolaisille sekä vähäiselle määrälle työttömiä.

Lopuksi on huomautettava, että työtupien A- ja C-osastoilla työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu avunsaajiin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa, sensijaan sisältyvät B-osastolla työskennelleet irtolais- ja alkoholistinaiset asianomaisiin irtolais- ja alkoholistitilastoihin.

Lahjoitusrahastojen koroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja ja muita lahjoituksia oli kertomusvuonna tapahtuvaa jakoa varten kertynyt seuraavasti:

	Mk		Mk
Aleksandras understöd rahasto	491	Kordelinin, Alfred, avustusrahasto	16 873
Bergmanin, Maria, testamentti- rahasto	716	Lampan, Elsa Maria, rahasto	1 235
Brobergin, Gustava Katarina, ym. rahastot	600	Mattson-Kivilän, Isak, puolisoiden apurahasto	12 529
Elgin, Vilhelm, pauvres honteux rahasto	759	Sierckin, Adolf Fredrik, rahasto	501
Gardbergin, Lisette, rahasto	72	Sierckenin, Carl, rahasto	201
Grefbergin, Emma, rahasto	8 239	Wavulinin, Waldemar, lahjoitus- rahasto	1 075
Gripenbergin, Hedvig Charlotta, rahasto	802	Westzynthiuksen, W. J. S., testa- menttirahasto	1 497
Hanellin, Carl Gustaf, rahasto	373		
Holmströmin, John, rahasto kaino- jen köyhien hyväksi	14 470	Yhteensä	60 433

Näistä varoista jaettiin huoltolautakunnan toimesta avustukseksi 88 henkilölle yhteensä 61 538 mk, josta osa edellisen vuoden korkovaroja.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annettu köyhäinhoidon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin, eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole otettu huomioon, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös köyhäinhoitolain nojalla.

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 765 eri henkilöä, joista 218 miestä ja 547 naista. Niinä vuosina, joina voimassa olevaan irtolaislakiin perustuvaa irtolaishuoltoa on pääkaupungissa suoritettu, on kunakin vuonna kohdistettu irtolaishuoltotoimenpiteitä seuraavasta asetelmasta ilmenevään lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1940	145	551	696
1938	132	359	491	1941	112	579	691
1939	176	466	642	1942	69	597	666

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1943	75	629	704	1947	180	621	801
1944	63	571	634	1948	242	665	907
1945	71	548	619	1949	206	605	811
1946	165	587	752	1950	218	547	765

Kuten havaitaan, oli irtolaishuollossa olleiden lukumäärä jonkin verran alentunut edellisestä vuodesta.

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 234, erikseen miehistä uusia 122 ja naisista 112. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1944	15	116	131
1938	71	171	242	1945	41	128	169
1939	79	185	264	1946	129	187	316
1940	53	238	291	1947	109	164	273
1941	35	169	204	1948	145	184	329
1942	20	202	222	1949	97	122	219
1943	37	203	240	1950	122	112	234
				Yhteensä	1 071	2 427	3 498

Tämä uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 30.6 %, joten irtolaishuolto valtaosaltaan on ollut naisten huoltoa. Seuraavassa esiintyvät selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa on ollut merkittävä ero verrattuna näihin, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Syntymäpaikan mukainen ryhmittelu osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista irtolaisista vain 139 eli 18.2 %, erikseen miehistä 25.7 % ja naisista 15.2 %.

Kaikista irtolaisista oli syntynyt prosenteissa:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa	46.3	36.2	39.1
» maalaiskunnissa	53.2	62.5	59.9
Ulkomailla	0.5	1.3	1.0

Äidinkielenä oli suomi 683:lla eli 89.3 %:lla, ruotsi 75:llä eli 9.8 %:lla ja lopulla 7:llä jokin muu kieli.

Irtolaishuollon peruste. Ne erityiset perusteet, joiden nojalla asianomaiset henkilöt ovat lain mukaan voineet joutua irtolaishuollon alaisiksi ovat: 1) kuljeksiva elämä, 2) tavanomainen työn vieroksuminen, 3) kerjuu, 4) ammattihaureus tai 5) jokin muu peruste. Ryhmittämällä irtolaiset tämän mukaisesti ja sitä perustetta silmälläpitäen, jota on katsottu pääperusteeksi heidän ensi kerran irtolaishuoltoon joutuessaan, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä.....	56	25.7	41	7.5	97	12.7
Työn vieroksuminen	64	29.3	39	7.1	103	13.5
Kerjuu	8	3.7	1	0.2	9	1.2
Ammattihaureus	—	—	464	84.8	464	60.6
Muu peruste	90	41.3	2	0.4	92	12.0
Yhteensä	218	100.0	547	100.0	765	100.0

Irtolaisnaisista joutui 84.8 % huoltoon ammattihaureuden perusteella ja loput kuljeksivan elämän, työn vieroksumisen tai muun perusteen nojalla. Miehistä suurin osa, 90 eli 41.3 %, otettiin huoltoon muilla perusteilla, so. olivat henkilöitä, jotka muulla elämäntavallaan kuin haureudella tuottivat ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle¹⁾, mutta varsin monilla, 64:lla eli 29.4 %:lla, huollon perusteena oli työn vieroksuminen. Loput olivat huollossa kuljeksivan elämän tai kerjuun perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Irtolaisten suhteen käytettäviä huoltotoimenpiteitä ovat varoitus ja sen ohessa mahdollinen kotikuntaan lähettäminen, irtolaisvalvonta sekä työlaitokseen tai pakkotyöhön määrääminen, minkä lisäksi työlaitoksesta ja pakkotyöstä mahdollisesti vapautuneet irtolaiset ovat määrääjän ns. jälkivalvonnan alaisina. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee, missä määrin käytännössä on sovellettu eri huoltomuotoja, ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	29	13.3	39	7.1	68	8.9
Kotikuntaan lähettäminen	27	12.4	29	5.3	56	7.3
Irtolaisvalvonta	74	33.9	146	26.7	220	28.8
Työlaitos	56	25.7	183	33.5	239	31.2
Pakkotyö	9	4.1	23	4.2	32	4.2
Jälkivalvonta	23	10.6	124	22.7	147	19.2
Ilman huoltotoimenpidettä	—	—	3	0.5	3	0.4
Yhteensä	218	100.0	547	100.0	765	100.0

Vain varoitusasteelle jääneitä oli siis 8.9 % ja valvonta-asteelle 28.8 %, työlaitoksessa oli 31.2 % ja pakkotyössä 4.2 %. Suljetussa laitoshuollossa oli siis viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan yli kolmasosa, 35.4 %, kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Aivan vuoden lopussa huoltoon joutuneisiin 3 henkilöön nähden ei ehditty kertomusvuoden puolella täytäntöönpanna huoltotoimenpiteitä. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 23.1 %, valvonta-asteelle 30.3 %, työlaitoksessa oli 19.7 %, pakkotyössä 0.8 % ja jälkivalvonnassa 3.0 %.

Työlaitokseen ja pakkotyöhön toimittamiseen nähden on huomattava, että poliisiviranomaiset joutuivat useasti soveltamaan irtolaislain 20 §:n 3 mom:ssa olevaa säännöstä, jonka mukaan poliisipäällikön on ilman edellä käyviä lievempiä huoltotoimenpiteitä tehtävä maaherralle esitys irtolaisen lähettämisestä laitokseen, jos tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä. Erinäisistä käytännöllisistä syistä on laitokseen lähettämisesitykset jätetty poliisiviranomaisten tehtäväksi.

Huoltopäivien luku irtolaistöylaitoksissa oli kaikkiaan 46 029, joista 5 878 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittäytyvät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	118	54.1	275	50.3	393	51.4
Naineita	67	30.7	139	25.4	206	26.9
Leskiä	6	2.8	31	5.7	37	4.8
Eronneita	27	12.4	102	18.6	129	16.9
Yhteensä	218	100.0	547	100.0	765	100.0

Aviottomina syntyneitä²⁾ oli kaikista irtolaisista 93 eli 12.2 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 9.2 % ja naisista 13.3 %.

¹⁾ Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin. — ²⁾ Tietymätöntä syntyperää olevat mukaanluettuina.

Lapsia oli kaikkiaan 241 irtolaisella yhteensä 372.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteelliset osuudet prosentteissa olivat irtolaishuollossa olevien keskuudessa seuraavat:

	18—20 v. ¹⁾	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60— v.	Yhteensä
Miehiä	2.3	24.8	36.7	23.8	8.3	4.1	100.0
Naisia	4.0	36.6	32.4	19.0	6.9	1.1	100.0
Kaikkiaan	3.5	33.2	33.6	20.4	7.3	2.0	100.0

Koulusivistys. Irtolaisista 31 eli 4.1 % ei ollut käynyt mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 45 eli 5.9 %, kansakoulun käyneitä oli 606 eli 79.2 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 33 eli 4.3 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 32:lla eli 4.2 %:lla, kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys 18:lla eli 2.4 %:lla.

Ammatti. Aikaisemmin pääasiallisesti harjoittamansa ammatin mukaan ryhmittyvät irtolaiset seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	8	3.7	2	0.4	10	1.3
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	3	1.4	9	1.6	12	1.6
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	12	5.5	36	6.6	48	6.3
Liikkeenkilokuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorienkilokuntaa	9	4.1	19	3.5	28	3.7
b) työntekijöitä	3	1.4	31	5.7	34	4.4
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	73	33.5	271	49.5	344	45.0
Muita työntekijöitä	94	43.1	72	13.2	166	21.7
Merimiehiä ja kalastajia	6	2.7	2	0.4	8	1.0
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa ...	3	1.4	4	0.7	7	0.9
Yksityisten palvelijoita	—	—	82	15.0	82	10.7
Muun elinkeinon harjoittajia	2	0.9	3	0.5	5	0.7
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	5	2.3	16	2.9	21	2.7
Yhteensä	218	100.0	547	100.0	765	100.0

Myös uudet irtolaiset ryhmittyvät ammattinsa mukaan suurin piirtein suhteellisesti samalla tavoin kuin kaikki irtolaiset.

Muita tietoja. Irtolaisiin nähden en edelleen selvitetty eräitä yhteiskunnalliselta kannalta tärkeitä seikkoja, kuten heidän aikaisempaa irtolaisuuttaan, rikollisuuttaan ym.

Kaikista irtolaisista oli 227 eli 29.7 % sellaisia, joita ei ollut aikaisemmin käsitelty irtolaisuudesta tai kerjuusta.

Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 406 eli 53.1 % kaikista, miehistä erikseen 153 eli 70.2 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 50.4 %.

Köyhäinhoitoa ennen kertomusvuotta oli huollossa olevista irtolaisista saanut 314 henkilöä eli 41.0 % kaikista, erikseen miehistä 48.6 % ja naisista 38.0 %. Kertomusvuonna sai heistä köyhäinhoidollista avustusta 39 miestä ja 44 naista.

Kustannukset. Kaupunkikunnan bruttomenot irtolaishuollosta nousivat kertomusvuonna 6 086 932 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti korvauksina toisilta kunnilta ja valtiolta 319 343 mk, joten nettomenoiksi jäi 5 767 589 mk. Irtolaisille annetun köyhäinhoidon kustannukset eivät sisälly näihin lukuihin.

¹⁾ Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 3 414 henkilöä, joista 3 076 miestä ja 338 naista eli hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Niiden vuosien aikana, joina lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on vuosittain huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1944	509	109	618
1938	764	41	805	1945	1 447	198	1 645
1939	817	38	855	1946	1 794	197	1 991
1940	533	14	547	1947	2 448	321	2 769
1941	426	12	438	1948	2 769	348	3 117
1942	493	50	543	1949	2 620	309	2 929
1943	650	98	748	1950	3 076	338	3 414

Kertomusvuonna huollossa olleiden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 2 104 miestä ja 242 naista eli yhteensä 2 346 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sensijaan ensi kertaa vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 972 miestä ja 96 naista eli kaikkiaan 1 068 henkilöä.

Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1944	191	65	256
1938	484	24	508	1945	915	126	1 041
1939	315	8	323	1946	968	104	1 072
1940	150	4	154	1947	1 297	170	1 467
1941	201	8	209	1948	1 184	148	1 332
1942	242	43	285	1949	864	97	961
1943	346	78	424	1950	972	96	1 068
				Yhteensä	8 514	1 007	9 521

Uusien alkoholistien yhteissumma 9 521 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi alkoholistilain voimassaoloaikana. Naisia oli näistä kaikista vain 10.6 %. Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on kuitenkin tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Kaikista alkoholisteista oli syntyperäisiä helsinkiläisiä lähes neljäsosa eli 22.6 %, naisten joukossa suhteellisesti vähemmän kuin miesten. Kaikista alkoholisteista oli syntynyt prosenteissa laskien:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa	45.1	41.1	44.7
» maalaiskunnissa	53.4	57.4	53.8
Ulkomailla	1.5	1.5	1.5

Äidinkielenä oli suomi 3 076:lla eli 90.1 %:lla, ruotsi 313:lla eli 9.2 %:lla ja jokin muu kieli 25:llä.

Huollon peruste. Perusteita, joiden nojalla alkoholistien suhteen on ryhdytty lainmukaisiin huoltotoimenpiteisiin, erotetaan tilastossa: 1) vaarallisuus, 2) häiriö tai pahennus, 3) elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 4) joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi, 5) köyhäinhoidon tarve, 6) juopumuspidätykset sekä 7) vapaaehtoisuus.

Alkoholistien jakautuminen eri ryhmiin sen pääperusteen mukaan, jonka nojalla heidät ensiksi on otettu alkoholistihuoltoon, selviää seuraavasta taulukosta:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	69	2.2	2	0.6	71	2.1
Häiriö tai pahennus	1 003	32.6	142	42.0	1 145	33.5
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	162	5.3	1	0.3	163	4.8
Rasitukseksi joutuminen	95	3.1	4	1.2	99	2.9
Köyhäinhoidon tarve	11	0.4	1	0.3	12	0.3
Juopumuspidätykset	1 716	55.8	188	55.6	1 904	55.8
Vapaaehtoisuus	20	0.6	—	—	20	0.6
Yhteensä	3 076	100.0	338	100.0	3 414	100.0

Juopumuspidätykset olivat jatkuvasti huoltoon joutumisen perusteena suurimmalla osalla alkoholisteja, 55.8 %. Toisella sijalla olivat ne, jotka olivat olleet ilmeiseksi häiriöksi tai pahennukseksi ympäristölleen, 33.5 % (edellisenä vuonna 38.3 %). Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyönnin, omaisten rasitukseksi joutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta joutui huoltoon 4.8 % (edellisenä vuonna 5.1 %). Vaarallisuus oli perusteena vain 2.1 %:lla. Uusien alkoholistien kohdalla olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet muuten jokseenkin saman suuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 61.9 % ja häiriön tai pahennuksen osuus 29.4 %. Vapaaehtoisena oli huollossa 20 alkoholistia¹⁾.

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien palauttamiseksi raittiiseen ja säännölliseen elämäntapaan voidaan alkoholistilain mukaan edeltävänä toimenpiteenä käyttää varoitusta ja sen yhteydessä tapahtuvaa ohjausta ja tukevaa toimintaa. Varsinaisina huoltotoimenpiteinä tulevat kysymykseen raittiusvalvonta ja hoito yleisessä alkoholistihuoltolassa. Alkoholistihuoltolasta pois päästetty henkilö on vielä sen jälkeen lain määräämän ajan raittiusvalvonnassa, jota seuraavassa nimitetään jälkivalvonnaksi. Huollossa olleiden alkoholistien ryhmittäminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	1 157	37.6	112	33.1	1 269	37.2
Raittiusvalvonta	992	32.2	135	40.0	1 127	33.0
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	436	14.2	27	8.0	463	13.6
Huoltolahoito, täytäntöönpantu	190	6.2	22	6.5	212	6.2
Jälkivalvonta	301	9.8	42	12.4	343	10.0
Yhteensä	3 076	100.0	338	100.0	3 414	100.0

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 68.6 %, raittiusvalvontaan 21.5 %, huoltolahoitoon määrättyinä oli 1.5 % ja jälkivalvontaan oli uusista alkoholisteista ehtinyt vain 1.5 %.

Huoltopäivien luku alkoholistihuoltoloissa oli yhteensä 48 209, joista 7 404 oli naisten. Numerot eivät ole täydellisiä, vaan niistä puuttuvat vaarallisten sekä vapaaehtoisina omalla kustannuksellaan huoltoloissa olleiden päivät.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäätyyn nähden ryhmittäytyivät alkoholistit seuraavasti:

Siviilisääty	Miehiä		Naisia		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 023	33.3	80	23.7	1 103	32.3
Naineita	1 611	52.4	148	43.8	1 759	51.5
Leskiä	72	2.3	46	13.6	118	3.5
Eronneita	370	12.0	64	18.9	434	12.7
Yhteensä	3 076	100.0	338	100.0	3 414	100.0

¹⁾ Huomattava on, että vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sen jälkeen kun asianomaiset ovat vapautuneet huoltoloista ja joutuneet ns. jälkivalvontaan.

Aviottomina syntyneitä ¹⁾ oli alkoholisteista 4.4 %, erikseen miehistä 4.2 % ja naisista 6.8 %. Lapsia oli 1 611 alkoholistilla yhteensä 3 208.

Ikä. Alkoholistihuoltoon joutuneiden ikäryhmitys osoittaa, että suurin osa alkoholisteja, 37.4 %, oli 40—49 vuotiaita. Myös 30—39 vuotiaita oli runsaasti, 31.4 %. Alle 21-vuotiaita oli vain 0.5 % ja 50 vuotta vanhempia 16.4 %. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60— v.	Kaikkiaan
Luku	—	16	489	1 074	1 276	450	109	3 414
%	—	0.5	14.3	31.4	37.4	13.2	3.2	100.0

Koulusivistykseltään oli alkoholisteissa 88 eli 2.6 % sellaisia, jotka eivät olleet käyneet mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 208 eli 6.1 %, kansakoulun käyneitä oli 2 499 eli 73.2 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa käyneitä oli 119 eli 3.5 %, keski-koulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 198:lla eli 5.8 %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 32 eli 0.9 % ja kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys oli 268:lla eli 7.9 %:lla.

Ammatti. Ammattinsa mukaan alkoholistit jakautuivat seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harj. Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	87	2.8	2	0.6	89	2.6
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	15	0.5	1	0.3	16	0.5
Liikehenkilökuntaa:	175	5.7	27	8.0	202	5.9
a) päällystää, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	202	6.6	21	6.2	223	6.5
b) työntekijöitä	40	1.3	20	5.9	60	1.8
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 508	49.0	165	48.8	1 673	49.0
Muita työntekijöitä	905	29.4	72	21.3	977	28.6
Merimiehiä ja kalastajia	63	2.0	—	—	63	1.8
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	64	2.1	5	1.5	69	2.0
Yksityisten palvelijoita	—	—	16	4.7	16	0.5
Muun elinkeinon harjoittajia	2	0.1	4	1.2	6	0.2
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	15	0.5	5	1.5	20	0.6
Yhteensä	3 076	100.0	338	100.0	3 414	100.0

Suurimman ammattiryhmän muodostivat jatkuvasti tehdas- ym. ammattityöntekijät, kuuluen siihen 49.0 % kaikista alkoholisteista. Myös muiden työntekijäin (apu-, satama- ym. työntekijäin) osuus oli huomattava, 28.6 %. Seuraavina suuruusjärjestyksessä olivat itsenäiset liikkeenharjoittajat, liikealan päällystö ja konttorihenkilökunta sekä virkamiehet ja vapaiden ammattien harjoittajat. Naisten keskuudessa olivat suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät, muut työntekijät (aputyöntekijät, siivoajat yms.), itsenäiset liikkeenharjoittajat, liikehenkilökunta sekä yksityisten palvelijat.

Muita tietoja. Irtolaisina oli alkoholisteista ennen huoltoon joutumistaan käsitelty 272 eli 8.0 %.

Köyhäinhoitoavustusta oli ennen huoltoon joutumistaan saanut miehistä 1 464 ja naisalkoholisteista 173, yhteensä 1 637 henkilöä eli 47.9 % kaikista alkoholisteista. Kertomusvuonna sai köyhäinhoitoavustusta 493 henkilöä eli 14.4 % kaikista alkoholisteista.

Kustannukset. Kaupunkikunnan bruttokustannukset alkoholistihuollosta nousivat kertomusvuonna 12 109 222 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti muilta kunnilta, yksityisiltä ja valtiolta korvauksina yhteensä 925 227 mk, joten lopullisiksi nettomenoiksi jäi

¹⁾ Ks. alav. 2 s. 165

11 183 995 mk. Näihin lukuihin eivät sisälly alkoholisteille annetusta köyhäinhoidosta aiheutuneet kustannukset.

Alkoholistipoliklinikka. Alkoholistihuollon tehostamiseksi ja syventämiseksi aloitettiin kertomusvuoden tammikuussa kokeilunluonteisena alkoholistipoliklinikan toiminta talousarviossa alkoholistihuollon tehostamiseen merkityn määrärahan turvin. Poliklinikka on toiminut alkoholistihuoltokanslian alaisena, mutta on pitänyt vastaanottonsa sielullisesti sairaiden vastaanottoaseman poliklinikan huoneistossa Pengerkadun 5:ssä. Sen tehtävänä on ollut antaa lääketieteellistä hoitoa, pääasiassa antabushoitoa, avohuollossa ja nimenomaan raittiusvalvonnassa oleville alkoholisteille sekä seurata hoidon tuloksia. Poliklinikan vastaanottoja on pidetty kahdesti viikossa ja toimivat sen lääkäreinä vuoden alkupuolella tohtorit E. Paavilainen ja H. Carpelan sekä syyskuusta lukien ja jatkuvasti lääketieteen lisensiaatti J. Tirkkonen. Poliklinikan hoidossa oli vuoden aikana kaikkiaan 384 alkoholistia, joiden käyntikertojen yhteismäärä oli 3 585. Suurin osa näistä, 337, oli huoltolautakunnan aloitteesta hoitoon ohjattuja, loput vapaaehtoisia. Poliklinikan toiminnan tuloksia voidaan sen ensimmäisen kokeiluvuoden kuluttua pitää rohkaisevina ja suurimmalle osalle sen potilaista on hoidosta havaittu olevan hyötyä.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian toiminnan taustaksi esitetään edelleen eräitä selvityksiä juopumuspidätyksistä, sikäli kuin ne koskevat Helsingissä asuvia henkilöitä.

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 14 332 eri henkilöä, joista miehiä 12 909 ja naisia 1 423. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 1 292 henkilöä enemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 7 221 ja syytteeseen asetettiin 5 159 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 34 246. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden oli kutakin pidätettyä miestä kohden 2.39 ja kutakin naista kohden 2.36. Eniten pidätyksiä sattui heinä- ja elokuussa, vähiten tammi- ja helmikuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröityjä 5 034, irtolaisina rekisteröityjä 806 sekä raittiushuoltolain mukaisina tapauksina rekisteröityjä 902.

Juopumuspidätykset vv. 1941—50 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1941	12 466	1 319	13 785	15 104	2 638
1942	13 795	1 484	15 279	17 922	4 127
1943	15 668	1 267	16 935	20 680	5 012
1944	10 834	526	11 360	13 021	2 187
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1946	29 446	2 584	32 030	33 898	4 452
1947	28 051	2 794	30 845	32 241	4 190
1948	27 557	2 207	29 764	31 643	4 086
1949	26 696	2 079	28 775	30 544	3 848
1950	32 117	2 129	34 246	36 647	4 530

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu taulukko-osastossa, taulukossa 8.

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Juopuneina tavattujen henkilöiden raittiushuollosta eräissä tapauksissa annetun lain tarkoittamia toimenpiteitä sovellettiin 798 eri henkilöön, joista 784 miespuolista ja 14 naispuolista. Näistä oli 186 jo edellisenä vuonna ollut raittiushuollon kohteena.

Syntyperäisiä helsinkiläisiä oli näistä 291 eli 36.5 %. Kaikista raittiushuollossa olleista oli syntynyt:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa	55.0	42.8	54.8
» maalaiskunnissa	44.5	57.2	44.7
Ulkomailla	0.5	—	0.5

Huoltotoimenpiteet, siviilisäätö ja syntyperä. Lain edellyttämiä huoltotoimenpiteitä ovat varoitus ja raittiussuojelu. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä siviilisäädyn mukaan ryhmittyvät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
<i>Huoltotoimenpide</i>						
Varoitus	573	73.1	13	92.9	586	73.4
Raitiussuojelu	211	26.9	1	7.1	212	26.6
Yhteensä	784	100.0	14	100.0	798	100.0
<i>Siviilisäätö</i>						
Naimattomia	660	84.2	9	64.3	669	83.8
Naineita	119	15.2	5	35.7	124	15.6
Leskiä	—	—	—	—	—	—
Eronneita	5	0.6	—	—	5	0.6
Yhteensä	784	100.0	14	100.0	798	100.0

Aviottomina syntyneitä oli 44, mutta 4 henkilön syntyperä oli tuntematon.

Ikä. Suurin osa raittiushuollossa olleista oli 21—24 vuotiaita, nimittäin 77.1 %. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25 vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	20—24 v.	Kaikkiaan
Luku	—	183	615	798
%	—	22.9	77.1	100.0

Ammatti. Ammattinsa mukaan raittiushuollossa olevat ryhmittyvät seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harj.	10	1.3	—	—	10	1.3
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	14	1.8	—	—	14	1.8
Liikkeenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihen-						
kilökuntaa	42	5.4	3	21.4	45	5.6
b) työntekijöitä	16	2.0	2	14.2	18	2.3
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	381	48.6	7	50.0	388	48.6
Muita työntekijöitä	181	23.1	1	7.2	182	22.8
Merimiehiä ja kalastajia	44	5.6	—	—	44	5.5
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä lai-						
toksissa toimivaa palveluskuntaa	28	3.6	—	—	28	3.5
Muun elinkeinon harjoittajia	2	0.2	—	—	2	0.2
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa						
olevia	66	8.4	1	7.2	67	8.4
Yhteensä	784	100.0	14	100.0	798	100.0

Suurimman ammattiryhmän muodostivat tehdas- ym. ammattityöntekijät ja seuraavalla tilalla olivat muut työntekijät, so. apu-, seka- ym. senkaltaiset. Näin ollen painopiste raittiushuollon kohteina olevien ryhmittymisessä ammateittain oli yhdenmukainen irtolais- ja alkoholistihuollossa oleviin verrattuna.

Muita tietoja. Köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumistaan oli saanut 57 ja kertomusvuonna 26 henkilöä.

Raittiushuollosta aiheutuneet kustannukset ovat vain hallintokustannuksia, joita ei

ole voitu erikseen laskea ja jotka sisältyvät irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian muihin kustannuksiin.

e. Kodinperustamislainat, lapsilisät ja sotilasavustukset

Kaupungin sosiaalisiin oloihin vaikuttavista valtion rahoittamista, mutta huoltolautakunnan täytäntöönpanotehtäviin joko osittain tai kokonaan kuuluvista toimintamuodoista, kodinperustamislainoista, lapsilisistä ja sotilasavustuksista mainittakoon edellä virastotoiminnasta esitettyjen numerotietojen lisäksi seuraavat tiedot:

Kodinperustamislainoja myönsi sosiaaliministeriö kertomusvuonna 820 helsinkiläiselle nuorelle avioparille kaikkiaan 29 158 000 mk.

Lapsilisää määrättiin huoltolautakunnan toimesta kertomusvuonna maksettavaksi kaikkiaan 697 993 650 mk, mutta kun siitä palautettiin virheellisiä suorituksia tai oikeudettomasti nostettuja lapsilisä 455 800 mk, jäi lopullisesti maksetuiksi 697 537 850 mk. Lapsilisän nostajien ja lapsilisiin oikeutettujen lasten vastaavat luvut eri vuosineljännten aikana olivat seuraavat:

Neljännes	Yksityisiä lapsilisän nostajia	Vastaava lasten luku	Lapset, joista lastensuojelulautakunta tai huoltolautakunta nosti lapsilisän	Lapsilisää saaneiden lasten luku kaikkiaan
I	50 647	83 655	986	84 641
II	50 966	84 282	1 009	85 291
III	51 797	85 680	969	86 649
IV	52 331	86 895	982	87 877

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (=nostajat) ryhmittyyivät sen mukaan, kuinkamonestalapsesta he lapsilisän nostivat, vuoden viimeisen neljänneksen aikana seuraavasti:

Lapsilisää nostettiin	Nostajia	Lapsilisää nostettiin	Nostajia
1 lapsesta	28 561	6 lapsesta	124
2 »	15 925	7 »	31
3 »	5 694	8 »	5
4 »	1 562	9 »	2
5 »	427		
		Yhteensä	52 331

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla asevelvollisten 356 omaiselle kaikkiaan 8 695 714 mk.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa ja lisätalousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v:ksi 1950 varoja yhteensä 492 786 053 mk, josta määrästä kuitenkin 4 000 000 mk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta. Huoltolautakunnalle jäi siis käytettäväksi määrärahoja yhteensä 488 786 053 mk, johon sisältyi Helsingin sokeaintalo-säätiölle, Väestöliitolle, Svenska befolkningsförbundet i Finland nimiselle järjestölle, Helsingin työvalmiusnaiset yhdistykselle ja Helsingin tuberkuloottiset yhdistykselle tulevat, yhteensä 2 250 000 mk tekevät avustukset. Vuoden varrella myönnettiin lautakunnalle lisämäärärahoja yhteensä 35 618 120 mk.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 522 785 451 mk:aan, mutta kun siitä vähennetään edellä mainituille yhdistyksille jaetut yhteensä 2 191 403 mk:n suuruiset avustukset, huoltoviraston ja työtupien kalustonhankintaan käytetyt 173 259 mk sekä Vanhusten turva ry:n avustukseen 60 000 mk, huoltoviraston huonejärjestelyihin 8 303 mk, kunnalliskodin henkilökunnan luontokurssien järjestämiseen 10 000 mk ja Uudenmaan huoltoväen yhdistyksen luento- ja neuvottelupäivien järjestämiseen 5 000 mk, jää varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 520 337 486 mk. Kun

tästä huoltomenojen kokonaismäärästä vähennetään tulot 162 508 897 mk, jää jäljelle 357 828 589 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan suorittamasta varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupunkikunnalle aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1950. Mainittuun summaan sisältyy tällöin myös alkoholistien ja irtolaisten huollosta aiheutuneet kustannukset. Edellisestä vuodesta nousivat nettomenot 66 028 513 mk.

Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1941—50 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1941	47 858 837	1946	114 765 724
1942	42 236 476	1947	154 004 698
1943	41 433 239	1948	228 448 069
1944	42 932 472	1949	291 800 076
1945	64 514 281	1950	357 828 589

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin v. 1950¹⁾:

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan	Määrä, jolla to- delliset tulot ylit- tävät (+) tai alit- tavat (-) lasketut
	Markkaa		
Korvaukset annetusta huollosta	49 000 000	69 951 178	+ 20 951 178
Kunnalliskoti laitoksineen:			
Kunnalliskoti	862 000	1 496 314	+ 634 314
Työhuoneet	2 000 000	2 479 547	+ 479 547
Maanviljelys	1 100 000	880 412	— 219 588
Pesula	8 970 000	8 172 162	— 797 838
Tervalammen työlaitos	5 918 060	7 470 377	+ 1 552 317
Tervalammen maatila	15 874 750	18 804 973	+ 2 930 223
Työtuvat	54 001 000	48 029 262	— 5 971 738
Luontoisetujen korvaukset	3 993 190	5 224 672	+ 1 231 482
Yhteensä	141 719 000	162 508 897	+ 20 789 897

Menot	Talousar- vioon otetut määrärahat	Vuoden var- rella myönne- tyt lisämää- rärähat	Todelliset menot tilien mukaan	Säästö (+) tai ylitys (—)
	Markkaa			
Huoltolautakunta ja sen kansliat	46 316 748	8 570 818	55 104 608	— 217 042
Kassa- ja tilitoimisto	3 920 510	1 170 832	5 105 990	— 14 648
Asiamiestoimisto	13 889 330	3 701 167	17 509 700	+ 80 797
Kunnalliskoti laitoksineen:				
Yhteiset kustannukset	13 799 890	4 758 813	18 904 809	— 346 106
Kunnalliskoti	97 352 582	11 692 031	104 156 596	+ 4 888 017
Työhuoneet	2 081 286	460 088	2 539 123	+ 2 251
Maanviljelys	1 085 820	95 172	1 098 944	+ 82 048
Pesulaitos	6 866 367	1 465 014	8 319 187	+ 12 194
Tervalammen työlaitos	12 391 980	1 519 952	14 317 163	— 405 231
Tervalammen maatila	13 483 218	642 590	14 528 175	— 402 367
Työtuvat	61 238 322	1 541 643	53 196 096	+ 9 583 869
Yksityishoito	30 000	—	—	+ 30 000
Sairaanhoidto	88 300 000	—	86 112 851	+ 2 187 149
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	3 800 000	—	4 642 324	— 842 324
Suoranaiset avustukset	120 000 000	—	133 168 207	— 13 168 207
Päivähoitokustannukset	130 000	—	159 140	— 29 140
Matkakulut	550 000	—	284 236	+ 265 764
Hautauskulut	1 300 000	—	1 190 337	+ 109 663
Yhteensä	486 536 053	35 618 120	520 337 486	+ 1 816 687

¹⁾ Yksityiskohtaisemmat tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V-35. 1950.

Yhteiskunnallisen huollon aiheuttaman kunnallisen rasituksen suhteellisen suuruuden ja siinä ilmenevän kehityssuunnan selvittämiseksi on verrattu huoltotoimen bruttomenoja kunakin vuonna kaupungin väkilukuun, jolloin on käytetty kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyä väkilukua kunkin vuoden lopussa. Viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana on täten laskettu meno asukasta kohden ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1941 ...	210: 10	1943 ...	195: 05	1945 ...	281: 97	1947 ...	564: 33	1949 ...	1 027: 54
1942 ...	194: 93	1944 ...	195: 32	1946 ...	410: 01	1948 ...	813: 64	1950 ...	1 383: 98

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi on erikseen mainittava, että kaupunki joutui kertomusvuonna suorittamaan kansaneläkelaisissa säädettyjen lisäeläkkeiden kunnan-osuuksia kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 30 812 740 mk.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiestoimiston toimesta perittiin v. 1950 rahakorvauksina annetusta huollosta 102 616 266 mk, josta 69 951 178 mk koski huoltolautakunnan ja 32 665 088 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistyö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Valtiolta peritty	27 447 836	4 529 409	31 977 245
Toisilta kunnilta peritty	16 966 469	7 672 981	24 639 450
Yksityisiltä peritty	25 536 873	20 462 698	45 999 571
Yhteensä	69 951 178	32 665 088	102 616 266

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 17 mieheltä työlaitoksessa suoritettua työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 108 459 mk, josta 81 339 mk huoltolautakunnalta saadun ja 27 120 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä. Kaikkiaan kertyi raha- ja työkorvausta seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Rahasuoritukset	69 951 178	32 665 088	102 616 266
Työllä korvattu	81 339	27 120	108 459
Yhteensä	70 032 517	32 692 208	102 724 725

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä nousi edelliseen vuoteen verraten 21 218 608 mk eli 43.5 %. Erikseen laskien nousivat valtiolta saatujen korvausten määrät 8 969 171 mk eli 48.5 %, toisilta kunnilta perittyjen 3 613 844 mk eli 27.1 % ja yksityisiltä perittyjen 8 635 593 mk eli 51.1 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1941—50 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1941	34.8	1943	49.7	1945	54.8	1947	36.4	1949	34.7
1942	35.1	1944	47.9	1946	42.0	1948	34.3	1950	36.5

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Sanotut suhdeluvut julkais-

taan alla kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa. Suhdeluvut ovat seuraavat:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1941	15.0	1943	17.7	1945	13.8	1947	11.0	1949	11.8
1942	17.5	1944	16.2	1946	8.5	1948	11.6	1950	13.4

Yllä esitettyjen perittyjen korvausten lisäksi perittiin ulkopuolella huoltotoimen varsinaisen talousarvion korvauksina kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnanosuuksista toisilta kunnilta ja valtiolta kaikkiaan 3 061 117 mk.

1. Katsaus köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokansliain kansliatyöhön v. 1950

	Vastaanotettuja anomuksia	Evätyjä, ano- muksia	Lähetteitä huoltolautakunnan alaisiin			Maksu- sitoumuksia		Lääke- ja sairaan- hoitotarvikemää- räyksiä	Annettuja kotiavus- tuksia	Suoritettuja kassa- maksueriä	Annettuja varatto- muustodistuksia	Annettuja lausun- toja kansaneläke- laitokselle	Annettuja todistuksia	Muuta asioita
			kunnallis- kotiin	työlaite- seen	työtupiin	sairaaloihin	muihin lai- toksiin							
<i>Kansliat</i>														
I	3 512	93	—	—	—	401	—	2 539	5 318	7 282	260	42	251	4 638
II	4 129	161	—	—	6	473	—	5 125	6 029	8 319	430	63	379	190
III	4 714	211	—	—	17	498	1	4 165	5 047	7 657	279	92	634	17
IV	4 507	74	—	—	1	566	—	5 066	6 377	8 202	198	23	654	—
V	1 859	54	—	—	—	220	—	2 178	3 133	4 037	79	194	720	2 875
VI	5 195	146	316	22	29	1 006	218	795	3 180	15 055	534	125	708	88
Yhteensä	23 916	739	316	22	53	3 164	219	19 868	29 084	50 552	1 780	539	3 346	7 808
<i>Kuukausi</i>														
Tammikuu	2 454	57	34	4	11	241	13	1 459	2 497	4 189	141	106	246	541
Helmikuu	2 140	82	24	2	10	269	15	1 763	2 481	4 142	217	45	341	882
Maaliskuu	2 142	63	26	1	3	340	25	1 949	2 598	4 562	201	119	423	693
Huhtikuu	1 902	33	20	2	2	225	30	1 989	2 476	4 458	198	33	229	467
Toukokuu	1 738	57	23	—	6	293	25	2 021	2 389	4 099	149	30	296	538
Kesäkuu	1 747	50	15	1	3	266	18	1 391	2 360	4 732	106	33	232	495
Heinäkuu	2 025	83	27	1	—	258	14	1 605	2 228	4 465	126	25	113	682
Elokuu	1 625	66	40	2	3	218	10	1 415	2 198	3 696	127	29	149	747
Syyskuu	2 067	40	19	—	3	260	24	1 525	2 386	3 971	198	30	563	692
Lokakuu	2 133	63	24	1	6	290	20	1 386	2 430	4 420	134	35	196	749
Marraskuu	1 986	86	43	3	5	272	13	1 683	2 511	4 292	89	33	186	684
Joulukuu	1 957	59	21	5	1	232	12	1 682	2 530	3 526	94	21	372	638
Yhteensä	23 916	739	316	22	53	3 164	219	19 868	29 084	50 552	1 780	539	3 346	7 808

2. Juopumuksesta pidätetyt Helsingissä asuvat henkilöt iän ja pidätyskertojen lukumäärän mukaan v. 1950

Ikä, vuotta	Henkilöitä, jotka vuoden varrella pidätettiin							Kaikkiaan pidätettyjä henkilöitä	Näistä						Kaikkiaan pidätyskertoja	Näistä johti syyteeseen	
	1	2	3	4	5	6—9	10—		Syyteeseen asetettuja	Ei ennen pidätettyjä	Nuorina rekisteröityjä	Alkoholisteina rekisteröityjä	Irtolaisina rekisteröityjä				
	kertaa																
M i e h i ä																	
Alle 18	28	7	—	—	—	—	—	35	8	34	—	—	—	42	8		
18—20	270	44	18	7	2	4	1	346	70	152	201	13	2	490	74		
21—24	708	184	84	25	17	30	16	1 064	445	386	619	126	12	1 939	587		
25—29	1 060	302	125	88	55	82	44	1 756	790	1 101	68	507	34	3 873	1 113		
30—34	1 019	283	123	69	45	87	57	1 683	578	982	—	542	59	4 106	929		
35—39	1 296	397	171	87	62	113	85	2 211	798	1 125	—	885	67	5 592	1 236		
40—44	1 228	373	173	105	61	117	100	2 157	767	996	—	947	59	5 578	1 216		
45—49	935	276	133	67	51	97	83	1 642	585	777	—	728	57	4 611	1 000		
50—54	536	169	71	37	35	46	34	928	323	429	—	404	36	2 315	474		
55—59	356	97	31	21	16	32	20	573	175	292	—	230	19	1 392	270		
60—	364	75	30	5	13	18	9	514	145	305	—	163	7	954	193		
Kaikki	7 800	2 207	959	511	357	626	449	12 909	4 684	6 579	888	4 545	352	30 892	7 100		
N a i s i a																	
Alle 18	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—		
18—20	13	—	—	—	—	1	—	14	1	11	2	—	3	19	1		
21—24	35	7	3	1	1	2	1	50	18	21	12	6	18	97	23		
25—29	119	25	11	3	2	7	3	170	55	79	—	36	64	312	80		
30—34	137	21	21	9	5	7	4	204	62	98	—	46	74	409	75		
35—39	156	46	26	7	6	21	10	272	89	130	—	93	87	676	136		
40—44	180	38	21	14	6	16	14	289	95	137	—	105	80	725	160		
45—49	105	34	17	11	11	11	10	199	77	78	—	99	66	544	103		
50—54	60	18	12	6	2	6	2	106	44	37	—	52	31	238	53		
55—59	31	14	6	1	1	5	7	65	22	23	—	32	22	233	44		
60—	39	4	2	1	1	6	—	53	12	27	—	20	9	100	16		
Kaikki	876	207	119	53	35	82	51	1 423	475	642	14	489	454	3 354	691		

3. Köyhäinhoidon avunsaajat asunto-olojensa mukaan v. 1950

Asuntomuoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
1 huone	476	1 648	109	2 233
2 huonetta	307	491	62	860
3 »	76	86	21	183
4 »	37	37	11	85
Asui asukkina	364	916	21	1 301
» yömajassa	167	70	—	237
» laitoksissa koko vuoden	1 334	2 281	68	3 683
Tuntematon	23	21	3	47
Yhteensä	2 784	5 550	295	8 629

5. Irtolaishuollossa olleet henkilöt heitä koskevien

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.	
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.
Irtolaishuollossa olleita kaikkiaan	5	22	15	81	39	119	42	100
<i>Irtolaishuollon peruste</i>								
Kuljeksiva elämä	4	6	6	7	14	9	11	7
Työn vieroksuminen	—	3	6	8	14	11	9	2
Kerjuu	1	—	—	—	—	—	1	—
Ammattihaureus	—	13	—	66	—	99	—	91
Muu peruste	—	—	3	—	11	—	21	—
<i>Viimeisen huoltotoimenpiteen laatu</i>								
Varoitus	1	1	—	3	6	7	6	8
Kotikuntaan lähettäminen	4	6	5	11	9	2	4	6
Irtolaisvalvonta	—	9	5	19	11	32	18	25
Työlaitos	—	3	5	31	11	48	9	31
Pakkotyö	—	—	—	1	—	4	2	4
Jälkivalvonta	—	2	—	16	2	26	3	24
Ei toimenpidettä	—	1	—	—	—	—	—	2
<i>Syntymäpaikka</i>								
Helsinki	—	5	3	17	16	17	4	17
Espoo ja Helsingin maalaiskunta	—	—	—	2	—	4	1	2
Muut Uudenmaan läänin kaupungit	—	—	1	1	—	2	1	1
» » » maalaiskunnat	1	2	1	10	—	10	4	6
» Suomen kaupungit	—	6	5	21	10	16	6	14
» » maalaiskunnat	4	9	5	30	13	70	26	59
Ulkomaat	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Saanut köyhäinhoitoa v. 1950</i>	1	—	4	9	5	6	7	10
» » ennen huoltoon joutumis-	—	—	2	10	15	35	14	41
mista	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Rikollisuus</i>								
Tuomittu 0 kertaa	5	17	8	53	13	62	7	57
» 1 kerran	—	5	7	28	26	57	35	43

4. Köyhäinhoidon avunsaajat avustuksen säännöllisyyden ja lyhytaikaisuuden sekä huoltomuodon mukaan v. 1950

Huoltomuoto	Säännöllistä avustusta saaneet				Lyhytaikaista avustusta saaneet ¹⁾				Avunsaajia kaikkiaan
	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	
Yksinomaan laitoksissa olleita	707	1 457	11	2 175	593	828	232	1 653	3 828
Yksinomaan yksityishoidossa olleita ..	2	—	—	2	1	—	—	1	3
Yksinomaan kotiaavustusta saaneita ..	271	1 348	—	1 619	556	1 019	17	1 592	3 211
Laitoshoidon lisäksi kotiaavustusta saaneita.....	304	483	1	788	350	415	34	799	1 587
Yhteensä	1 284	3 288	12	4 584	1 500	2 262	283	4 045	8 629

henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1950

35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60 v. —		Kaikki ikäluokat		
Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
38	77	24	62	28	42	12	25	6	13	9	6	218	547	765
6	3	3	5	5	—	4	1	1	2	2	1	56	41	97
13	4	6	4	10	2	2	3	2	1	2	1	64	39	103
1	—	2	—	2	1	—	—	1	—	—	—	8	1	9
—	70	—	53	—	38	—	21	—	9	—	4	—	464	464
18	—	13	—	11	1	6	—	2	1	5	—	90	2	92
6	8	4	6	2	2	2	2	—	2	2	—	29	39	68
1	2	1	1	1	1	1	—	—	—	1	—	27	29	56
9	22	8	12	13	13	5	8	2	4	3	2	74	146	220
9	24	5	19	7	14	3	5	4	6	3	2	56	183	239
4	4	2	5	1	3	—	2	—	—	—	—	9	23	32
9	17	4	19	4	9	1	8	—	1	—	2	23	124	147
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
10	11	7	7	12	5	2	1	1	3	1	—	56	83	139
2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	10	13
—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	2	8	10
2	2	2	4	1	2	1	3	—	1	1	—	13	40	53
8	18	2	14	7	13	3	3	2	2	—	—	43	107	150
16	43	12	34	8	19	6	16	3	6	7	6	100	292	392
—	1	1	1	—	1	—	2	—	1	—	—	1	7	8
4	3	4	3	8	5	3	4	—	2	3	2	39	44	83
25	38	11	31	19	25	9	17	2	8	9	3	106	208	314
12	39	3	32	7	16	4	12	3	4	3	2	65	294	359
26	38	21	30	21	28	8	13	3	9	6	4	153	253	406

¹⁾ Ks. tämän kert. s. 153

6. Irtolaishuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen ja huollon perusteen mukaan v. 1950

Huollossa olleita koskevat henkilötiedot	Irtolaishuollon peruste										Huollossa olleita kaikkiaan		
	Kuljek- siva elämä		Työn vieroksu- minen		Kerjuu		Ammatti- hauraus	Muu peruste					
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.		Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Irtolaishuollossa olleita kaikkiaan.....	56	41	64	39	8	1	464	90	2	218	547	765	
<i>Siviilisääty</i>													
Naimattomia	38	23	33	17	3	—	235	44	—	118	275	393	
Naineita	11	9	22	12	2	—	117	32	1	67	139	206	
Leskiä	2	5	2	1	—	1	24	2	—	6	31	37	
Eronneita	5	4	7	9	3	—	88	12	1	27	102	129	
<i>Syntyperä</i>													
Aviosyntyisiä	51	29	58	34	7	1	405	80	2	196	471	667	
Aviottomia	5	12	6	5	1	—	56	8	—	20	73	93	
Syntyperä tuntematon	—	—	—	—	—	—	3	2	—	2	3	5	
<i>Ammattiryhmä</i>													
Virkamiehiä yms.	2	—	4	—	—	—	2	2	—	8	2	10	
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	1	2	1	—	—	—	7	1	—	3	9	12	
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	5	3	2	2	—	—	30	5	1	12	36	48	
Liikehenkilökuntaa:													
a) päällystöä, työnjohtajia	2	2	2	3	—	—	14	5	—	9	19	28	
b) työntekijöitä	—	2	2	5	—	—	24	1	—	3	31	34	
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	12	21	20	17	3	1	232	38	—	73	271	344	
Muita työntekijöitä	32	5	25	6	4	—	60	33	1	94	72	166	
Merimiehiä ja kalastajia	1	—	2	1	—	—	1	3	—	6	2	8	
Yleisten laitosten palveluskuntaa ...	1	—	2	1	—	—	3	—	—	3	4	7	
Yksityisten palvelijoita	—	4	—	4	—	—	74	—	—	—	82	82	
Muun elinkeinon harjoittajia	—	—	1	—	1	—	3	—	—	2	3	5	
Ilman varsinaista tai tunnettua elin- keinoa olevia	—	2	3	—	—	—	14	2	—	5	16	21	

7. Alkoholistihuollossa olleet henkilöt heidän elämänsä koskevien tietojen mukaan ikäluokittain v. 1950

	Alle 20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40 v. —		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Alkoholistihuollossa olleita kaikkiaan	15	1	90	5	373	21	382	35	587	70	1 629	206	3 076	338	3 414
Saanut köyhäinhoitoa v. 1950	1	—	7	1	33	4	52	5	78	8	268	36	439	54	493
Saanut köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumistaan ...	—	—	9	1	71	11	151	10	281	36	952	115	1 464	173	1 637
Ei ollut saanut köyhäinhoitoa	15	1	81	4	302	10	231	25	306	34	677	91	1 612	165	1 777
Käsitelty irtolaisuudesta (kerjuusta) ennen v. 1950 ..	—	—	—	2	4	6	20	11	24	27	101	77	149	123	272
Ei käsitelty irtolaisuudesta ..	15	1	90	3	369	15	362	24	563	43	1 528	129	2 927	215	3 142

8. Alkoholistihuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1950

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60 v. —		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M. sp.
Alkoholistihuollossa olleita kaikkiaan	15	1	90	5	373	21	382	35	587	70	641	75	501	59	261	34	133	22	93	16	3 076	338	3 414
<i>Alkoholistihuollon peruste</i>																							
Vaarallisuus	—	—	3	—	9	—	7	—	15	1	17	1	8	—	5	—	4	—	1	—	69	2	71
Häiriö tai pahennus	8	1	28	1	109	6	105	14	198	25	224	28	162	28	95	15	33	14	41	10	1 003	142	1 145
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	—	—	3	—	14	—	21	—	39	—	39	1	27	—	11	—	6	—	2	—	162	1	163
Läheisen henkilön rasitukseksi joutuminen	—	—	5	—	12	1	17	—	18	1	20	1	14	1	3	—	5	—	1	—	95	4	99
Köyhäinhoidon tarve	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	2	—	4	—	—	—	—	—	1	1	11	1	12
Juopumuspidätykset	7	—	51	4	224	14	226	21	315	43	334	44	283	30	146	19	84	8	46	5	1 716	188	1 904
Vapaaehtoisuus	—	—	—	—	4	—	5	—	—	—	5	—	3	—	1	—	1	—	1	—	20	—	20
<i>Huoltotoimenpiteen laatu</i>																							
Varoitus	5	—	26	2	181	11	159	16	212	30	237	18	164	12	91	11	49	5	33	7	1 157	112	1 269
Raittiusvalvonta	7	1	45	3	122	7	109	13	186	26	214	30	164	26	84	13	31	9	30	7	992	135	1 127
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	2	—	13	—	33	2	64	4	84	5	82	7	78	3	37	2	27	3	16	1	436	27	463
Huoltolahoito, täytäntöönpantu	—	—	4	—	14	—	17	—	37	6	43	5	38	6	22	2	9	3	6	—	190	22	212
Jälkivalvonta	1	—	2	—	23	1	33	2	68	3	65	15	57	12	27	6	17	2	8	1	301	42	343
<i>Syntymäpaikka</i>																							
Helsinki	8	1	29	1	115	6	99	5	151	14	148	17	83	10	43	4	19	3	12	2	707	63	770
Espoo ja Helsingin maalaiskunta	1	—	2	—	7	—	7	2	4	—	8	—	8	—	5	—	3	—	1	—	46	2	48
Muut Uudenmaan l:n kaupungit	—	—	3	—	2	—	6	—	15	1	13	1	8	2	5	—	6	1	1	—	59	5	64
Muut Uudenmaan l:n maalaiskunnat	1	—	4	2	27	3	27	—	52	4	59	1	49	5	27	2	16	5	21	3	283	25	308
Muut Suomen kaupungit	2	—	19	1	70	5	72	5	119	16	128	20	112	12	55	4	28	5	16	3	621	71	692
Muut Suomen maalaiskunnat	3	—	32	1	150	7	167	23	235	33	270	35	234	30	125	23	59	7	37	8	1 312	167	1 479
Ulkomaat	—	—	1	—	2	—	4	—	11	2	15	1	7	—	1	1	2	1	4	—	47	5	52
Tuntematon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1